

Farsund kommune

Foto: Arnt Stensen

Årsberetning

2023

Innhold:

Kommunedirektøren sine kommentarer	1
Likestilling, heltidskultur, nærvær og mangfold	4
Kommunens økonomiske resultat og stilling	13
Kommunestyrets premisser - tiltak/bevilgninger i budsjett 2023	30
Samfunns- og befolkningsutvikling	31
Attraktivitet for bosetting og næringsliv	33
Økonomirapportering drift	35
Utvalgte KOSTRA-tall	37
Kommunens tjenesteområder	39
Formannskap	39
Oppvekst og kultur	40
Helse og omsorg	41
Teknisk utvalg	43
Sentralt plasserte budsjettposter	44
Interkommunale samarbeid og selvkostområder	45
Lister Barnevern	46
Lister PPT	46
Havnevesenet	46

Kommunedirektøren sine kommentarer

Fristende, nyskapende – best på natur og det gode liv!

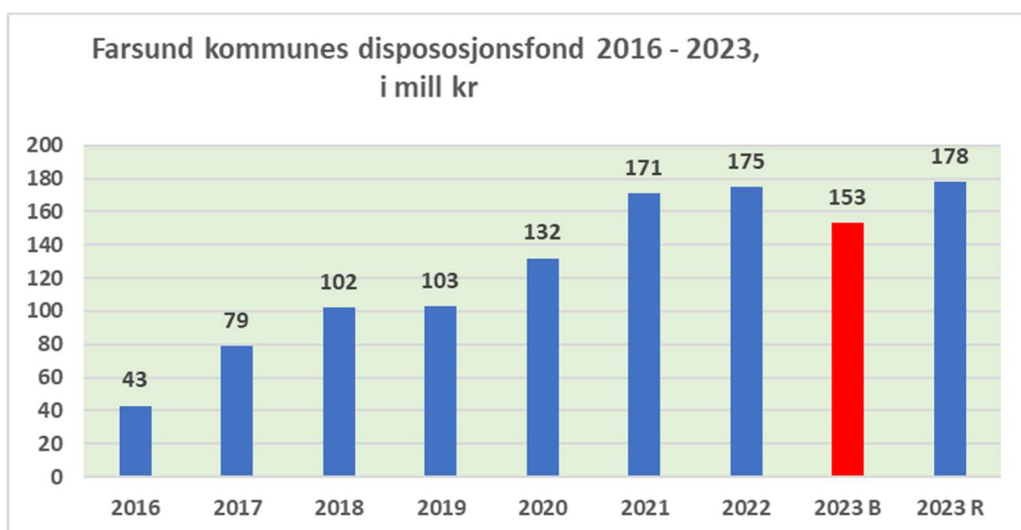
Kommunedirektøren legger med dette fram årsberetning for 2023.

Korona preget kommunens virksomhet i 2020, 2021 og i begynnelsen av 2022. Året 2023 er derfor det første siden 2019 der en pandemi ikke har vært styrende for vår virksomhet. Krigen i Ukraina har derimot preget oss, både i form av flyktningssituasjonen og i form av økonomiske konsekvenser. Usikkerhet rundt kostnader, renter og prisvekst har preget den kommunale budsjettstyringen.

Opprinnelig ble det for 2023 budsjettert med at kommunen måtte bruke ca. 6 mill. kroner fra disposisjonsfond for å få driften i balanse. I forbindelse med økonomirapportering for andre tertial (utgangen av august) i kommunestyret i november stod blant annet i sakspapirene:

«I opprinnelig budsjett for 2023 var det budsjettert med å bruke 6,2 mill. kroner av fondet. I budsjettregulering for 1. tertial ble dette økt med 7,7 mill. kroner - til 13,9 mill. kroner. Dersom de foreslåtte endringene, med bruk av 4,8 mill. kroner vedtas, vil samlet bruk av disposisjonsfondet til dekning av driftsunderskudd utgjøre 18,7 mill. kroner. Fondet vil ved utgangen av året da være på 153,4 mill. kroner.»

Netto driftsresultat ble på 7,119 mill. kroner, hovedsakelig på grunn av positivt premieavvik på pensjon, høyere frie inntekter (skatt og rammetilskudd) og refusjoner for ressurskrevende brukere. Det positive resultatet gjør det mulig å sette av ca. 3 mill. kroner til kommunens disposisjonsfond. Dette fondet er i dag på ca. 178 mill kroner, som utgjør 15,3 % av kommunens samlede driftsinntekter. Dette er vesentlig høyere enn vedtatt mål og anbefaling om at fondet bør være på minst 10 % av inntektene. Et solid fond gir muligheter for å kunne gjennomføre fremtidige investeringer med mindre bruk av lån, og er en buffer for å kunne dekke uforutsette utgifter.

Fondet har hatt en positiv utvikling, og har økt fra 43 mill. kroner i 2016 til 178 mill. kroner i 2023. Dette er også vist i ovenstående figur.

Det er likevel behov for å vurdere kommunens bæreevne fremover, med hensyn til gjeldsnivå, driftsresultat og reserver. En robust økonomi er en forutsetning for å lykkes med de overordnede målsettingene og de fremtidige løsningene for å sikre at Farsund blir en god kommune å bo, arbeide, investere og leve i. Slik at vi kan oppfylle kommuneplanens samfunnsdel om å bli:

For ytterligere informasjon om kommunens økonomiske stilling ved utgangen av 2023 vises det til årsregnskapet og eget kapittel i årsmeldinga om økonomisk resultat og stilling.

I året som har gått er det en del områder som den administrative ledelsen har hatt særlig fokus på. De har alle en sammenheng med utfordringer knyttet til å beholde og rekruttere medarbeidere.

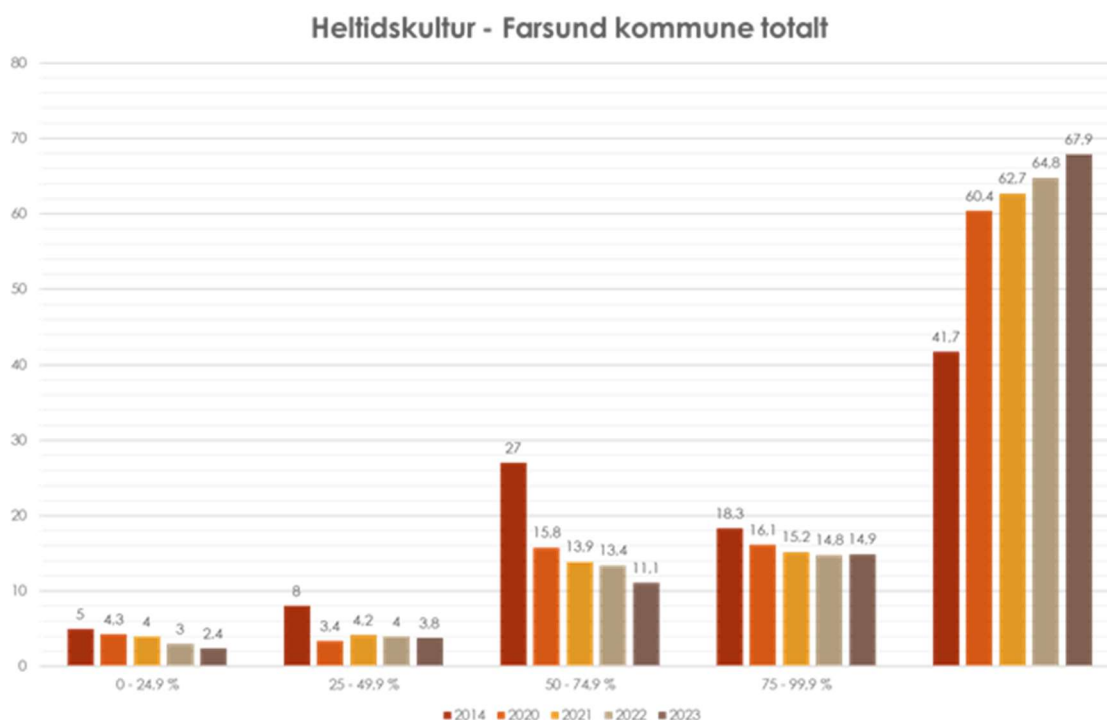
Det gjelder:

- **Sykefravær**
- **Bruk av vikarbyrå**
- **Heltidskultur**

Sykefraværet økte mot slutten av året, og endte på 8,8 %. Dette er for høyt, og det er over kommunens vedtatte måltall på 7,5 %. Det systematiske arbeidet med å redusere fravær må derfor fortsatt prioriteres høyt.

Kommunen brukte til sammen ca. 18 millioner kroner til kjøp av tjenester fra vikarbyrå i 2023, det meste av dette innen helse og omsorgssektoren. Her ble det på slutten av året igangsatt tiltak for å redusere bruken av byrå, dette arbeidet vil videreføres i 2024.

Den positive utviklingen i heltidskultur fortsetter. I 2014 var det ca. 40 % av kommunens ansatte som hadde 100 % stilling. Ved utgangen av 2023 har dette økt til 68 %. Det vil si at 2 av 3 ansatte i kommunen har full stilling. Dette er også vist i nedenfor.

Det er politisk vedtatt, og det er omforent mellom politikere, tillitsvalgte, ansatte og ledere at denne utviklingen skal fortsette. Heltid har mange fordeler:

- for de som mottar tjenester fra kommunen ved at de får mer oversikt og færre å forholde seg til.
- for kommunen ved at vi får mindre administrasjon og høyere kvalitet.
- for den ansatte, ved at de får mer forutsigbarhet, høyere lønn, bedre pensjon og større mulighet til for eksempel å få lån.

Kunstig intelligens - har i løpet av 2023 blitt noe som innvirker på vår hverdag. «*Kunstig intelligens (KI), også kalt AI (fra engelsk: Artificial Intelligence), er en teknikk man bruker for å gi datamaskiner og dataprogrammer en mest mulig intelligent respons*». (Kilde: wikipedia.no). Farsund, som de fleste andre kommuner, må prøve å nyttiggjøre seg av denne teknologien, blant annet som et hjelpemiddel til å løse utfordringene knyttet til bemanning. Dette kan bli spennende.

Avslutningsvis vil jeg takke medarbeiderne og politikere i kommunen:

- Medarbeidere i alle enheter for at dere har stått på gjennom året, og bidratt til at kommunen har klart å levere tjenester med tilfredsstillende kvalitet og omfang.
- Politikere for deres bidrag, og for at vi med en felles virkelighetsoppfatning har oppnådd et økonomisk resultat som er bedre enn budsjettert.

Farsund 28.03.2024

Ståle Manneråk Kongsvik

Kommunedirektør

Likestilling, heltidskultur, nærvær og mangfold

Likestilling

Kommuneloven § 14-7 e) og f) stiller krav om at det redegjøres i årsberetningen om kjønnslikestilling i kommunen samt kommunens innsats for å oppfylle arbeidsgiverens aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26. Redegjørelsen skal inneholde faktisk tilstand, og iverksatte og planlagte tiltak for å fremme likestilling og forhindre forskjellsbehandling i strid med lovverket.

Likestillings- og diskrimineringsloven pålegger kommunen å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering, både som offentlig myndighet og som arbeidsgiver.

Kommuneplanens mål og strategier

Under satsningsområdet «Levekår – det gode liv i Farsund» (kommuneplanens samfunnsdel) finnes delmål om at *Farsund kommune skal være en mangfoldig og inkluderende kommune* (delmål L1) og at *Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid med innbyggere som har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv* (delmål L2).

Under satsningsområdet «Kommunens organisasjon og virksomhet» finnes i tillegg et delmål om at *Farsund kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø* (delmål P3). Under hvert delmål i kommuneplanens samfunnsdel finnes ulike strategier for å nå målene (Tabell 1):

Delmål (slik vil vi ha det)	Strategier (slik skal vi nå målene)
L1. Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	Forebygge utenforskap gjennom aktiv inkludering og innbyggermedvirkning Sikre god tverrfaglig innsats for bedre folkehelse og likestilling Tilrettelegge for høyest mulig deltakelse i arbeidslivet Sikre god fysisk tilrettelegging for alle Legge til rette for gode og varierte botilbud
L2. Farsund kommune har en målrettet folkehelse og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.	Fremme egenmestring – aktivt bygge opp om det enkelte menneskets ressurser og muligheter til egenomsorg. Utvikle en bevisst sosial boligpolitikk Redusere levekårsutfordringer satse på innovasjon og velferdsteknologi tilrettelegge gode aktivitetstilbud og møteplasser der eldre kan medvirke og være en ressurs
P3. Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø	Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet Økt innsats for å fremme heltidskultur med mål om økt likestilling og bedre folkehelse Revidere virksomhetens etiske retningslinjer for å synliggjøre organisasjonens verdigrunnlag Videreutvikle organisasjonens endringskompetanse

Tabell 1. Delmål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel

Ifølge Statistisk sentralbyrås indikatorer for kjønnslikestilling scorer Farsund kommune fortsatt lavere på noen indikatorer enn landet (2022). Samtidig kan man se en gradvis endring i positiv retning på enkelte indikatorer (Tabell 2). 2022 er nyeste tall SSB har lagt ut.

Likestillingsindikatorerne er hentet fra SSBs og representerer et utvalg av indikatorer som er viktige og relevante for å beskrive graden av likestilling mellom kvinner og menn.

Indikatorer for kjønnslikestilling. Skår per indikator Farsund, Agder og landet				
	Farsund			Landet
	2020	2021	2022	2022
Andel barn 1-5 år i barnehage	0,92	0,93	0,91	0,93
Kjønnsfordeling blant kommunestyrerepresentanter	0,76	0,76	0,76	0,81
Forholdet mellom kvinner og menn med høyere utdanning	0,65	0,64	0,66	0,76
Forholdet mellom kvinner og menn i arbeidsstyrken	0,93	0,93	0,92	0,94
Forholdet mellom menn og kvinners bruttolinntekt	0,64	0,64	0,64	0,71
Forholdet mellom menn og kvinners deltidsarbeid	0,31	0,31	0,32	0,46
Andel fedre som tar hele fedrekvoten eller mer av foreldrepengeperioden	0,48	0,53	0,59	0,65
Grad av kjønnsbalansert næringsstruktur	0,44	0,44	0,44	0,61
Kjønnsbalanse i offentlig sektor	0,42	0,43	0,41	0,6
Kjønnsbalanse i privat sektor	0,66	0,67	0,66	0,73
Kjønnsfordeling blant ledere	0,81	0,81	0,78	0,76
Grad av kjønnsbalanserte utdanningsprogram i videregående skole	0,66	0,62	0,59	0,67

Tabell 2. Indikatorer for kjønnslikestilling. Farsund kommune, Vest-Agder og landet (kilde: SSB)

Forskjellene i menns og kvinners deltidsarbeid og inntekter er viktige. Andel sysselsatte kvinner i deltidsstillinger har gått litt opp i 2022, men er fortsatt vesentlig høyere enn i landet for øvrig. Andel kvinner blant sysselsatte i offentlig sektor er høy i kommunen, og tilsvarende lav i privat sektor.

Oversikt over andel kvinner og menn i heltids- og deltidsstillinger i Farsund kommune

Det er en stor overvekt av kvinner blant ansatte i Farsund kommune målt både i antall ansatte og i årsverk. Hele 84,5 % av alle fast ansatte er kvinner. Kvinner har en gjennomsnittlig stillingsstørrelse som er 0,1 prosentpoeng lavere enn for menn, jf. tabell 1.

Det er viktig å merke seg at oversikten beskriver antall ansatte etter inngåtte kontrakter (ansattes faste stillinger / inngått avtaler om fast stilling). Tallene inkluderer således ikke merarbeid for disse arbeidstakerne. I tillegg til ansatte etter tabell 1, kommer også vikarer og andre midlertidig ansatte.

Antall ansatte / årsverk Farsund kommune (fast ansatte etter kontrakt brøk). Kvinner og menn med gjennomsnittlig stillingsstørrelse (pr. 1.1.2024)					
	Antall		Årsverk		Stillingsstørrelse gjennomsnitt
	Antall	Andel	Antall	Andel	
Kvinner	711	84,5 %	630	84,5	88,7 %
Menn	130	15,5 %	116	25,5	88,8 %
Farsund kommune	841	100 %	746	100	88,7 %

Tabell 1. Antall ansatte / årsverk Farsund kommune (fast ansatte etter kontrakt brøk).

Fordelingen av fast ansatte i ulike stillingsstørrelser fremgår av tabell 2. Figuren skiller mellom kvinner og menn.

Andel ansatte i ulike stillingsstørrelser (fast ansatte etter kontrakt brøk). Kvinner og menn 2021 – 2023							
Stillingsstørrelse	Kvinner			Menn			Total 2023
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	
0 - 25 %	3,9	2,6	2,0	4,7	5,7	3,8	2,4
25 - 50 %	3,3	3,8	3,7	4,1	4,9	4,6	3,8
50 – 75 %	17,1	14,2	11,7	8,6	8,9	7,7	11,1
75 – 100 %	18,0	16,1	15,9	5,7	8,1	9,2	14,9
100 %	57,7	63,4	66,7	77,0	72,4	74,6	67,9

Tabell 2. Andel ansatte i ulike stillingsstørrelser (fast ansatte – kontrakt brøk).

32,1 % av alle ansatte har deltidsstilling. Fordelingen av hel- og deltidsansatte kvinner og menn fremgår av tabell 3.

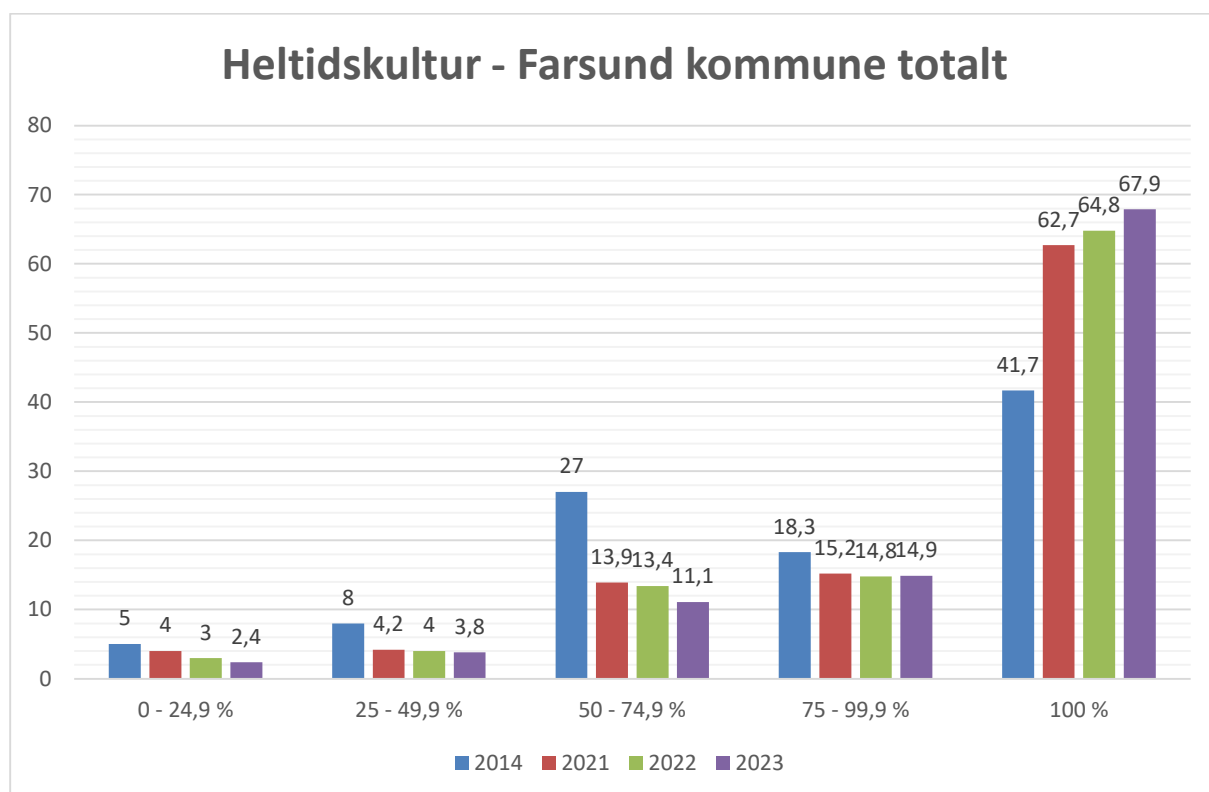
Andel ansatte i deltidsstillinger og full stilling (fast ansatte etter kontrakt brøk). 2021 – 2023. Kvinner og menn.									
	Farsund kommune totalt %			Kvinner %			Menn %		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Deltidsstilling	37,3	35,4	32,1	42,3	36,6	33,3	23,0	27,6	25,4
Full stilling	62,7	64,6	67,9	57,7	63,4	66,7	77,0	72,4	74,6

Tabell 3. Andel ansatte i deltidsstillinger og full stilling (fast ansatte – kontrakt brøk) 2021 – 2023.

Farsund kommune har hatt et fokus på heltidskultur også i 2023 og kan fortsatt vise til gode resultater i form av økt heltidsandel blant fast ansatte (figur 4). Heltidskultur er, og vil fortsatt være, et viktig satsingsområde for Farsund kommune framover. Større stillingsprosjenter antas klart å bidra til positiv utvikling av kvalitet, effektivitet, kompetanse og arbeidsmiljø.

Nye kalenderturnuser (års turnuser) innen døgnbaserte tjenester i helse og omsorg, endrede permisjonsregler og fokus på ansettelsesprosedyrer oppleves som gode virkemidler for å kunne øke andelen heltidsansatte og øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse blant ansatte innenfor disse tjenestene.

Deltidsutfordringen er klart størst blant kvinner. Enkelte medarbeidere ønsker deltidstilling (frivillig deltid), men mange ønsker økt stillingsstørrelse / heltidsstilling. Tilpasning av ansettelsesrutiner, arbeidstidsplanlegging, permisjonsregler mv. er eksempler på fokusområder Farsund kommune har for å bidra til en økning av stillingsstørrelser og heltid.

Figur 4. Utvikling heltid og andel ansatte i ulike stillingsstørrelser (fast ansatte)

Kjønnsfordelingen på ledernivå i virksomheten fremgår av tabell 6. 65 % av enhetsledere i kommunen er kvinner, mens kommunedirektørens ledergruppe har en kvinneandel på 40 %:

Kjønns sammensetning i ledende stillinger 2023 (pr. 31.12.2023)					
Område	Totalt antall	Kvinner		Menn	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Kommunedirektørens ledergruppe	5	2	40	3	60
Enhetsledere	20	13	65 %	7	35 %

Tabell 5 Kjønnsfordeling på ledernivå

Farsund kommune har overvekt av menn i kommunestyret. I tabellen nedenfor (tabell 7) vises utviklingen i kvinneandel i kommunestyret fra valget i 1999 til valget i 2023.

Kvinneandel i Farsund kommunestyre							
	1999	2003	2007	2011	2015	2019	2023
Kvinner	6	6	7	11	9	11	7
Total	29	29	29	29	29	29	22
Andel kvinner	20 %	20 %	24 %	38 %	31%	38 %	24 %

Tabell 6. Kvinneandel i Farsund kommunestyre

Sykefravær, og fravær pga. sykt barn

Sykefraværet totalt i 2023 var 8,8 %. Fraværet var litt høyere enn i 2022. Korttidsfraværet var 2,3 % i 2023, tilsvarende fravær i 2022 var 2,6 %. Langtidsfraværet økte dermed fra 6,1 % i 2022 til 6,5 % i 2023.

Farsund kommune jobber aktiv med flere tiltak til forebygging og oppfølging av sykefravær. Kommunens samlede rutiner for helse, miljø og sikkerhet (inklusive sykefravær rutiner) har blitt revidert og forbedret. Det har blitt gjennomført en forvaltningsrevisjon med tema sykefravær, et arbeid som, sammen med et eget sykefraværprosjekt, har resultert i en tiltaksplan for å fremme ansattes helse og nærvær.

Fravær per sektor 2021 - 2023 (års utvikling)									
	2021			2022			2023		
	total	korttid	langtid	total	korttid	langtid	total	korttid	langtid
Oppvekst	5,8	2,3	3,5	6,5	2,3	4,2	6,5	1,5	5,0
Helse og omsorg	12,4	3,2	9,2	11,1	3,1	8,0	11,3	3,2	8,1
Teknisk	5,3	1,7	3,6	6,0	1,8	4,2	5,3	1,6	3,7
administrasjon	4,9	1,3	3,6	5,6	2,5	3,1	6,3	1,2	5,1
Total	8,9	2,6	6,3	8,7	2,6	6,1	8,8	2,3	6,5

Tabell 7. Sykefravær 2021 – 2023 fordelt på korttids- og langtidsfravær

Fravær på grunnen av sykt barn ble redusert i 2023 for begge kjønn (Tabell 8). Kvinner har høyere fravær enn menn.

Fravær grunnet egen og barns sykdom etter kjønn						
	2021		2022		2023	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Sykefravær	9,6	5,1	8,9	4,3	9,7	5,7
Fravær grunnet barns sykdom	0,31	0,13	0,32	0,21	0,22	0,11

Tabell 8. Fravær grunnet egen og barns sykdom etter kjønn

Seniortiltak

Kommunens seniorpolitikk / seniortenkning bygger på en grunnholdning om at seniorer er en ressurs med verdifull kompetanse som virksomheten trenger. Vi har derfor en målsetting om at ansatte skal stå lenger i arbeid. Av tiltakene kan nevnes tilbud om seniorsamtale med leder, herunder vurdering av behov/muligheter for tilrettelegging av arbeidet dersom nødvendig, pensjonsveiledning (KLP), uttalt positiv holdning til delvis AFP fremfor full AFP mv.

Forebygging og håndtering av mobbing, trakassering og vold og trusler

Farsund kommune har egne retningslinjer for forebygging og håndtering av mobbing, trakassering og annen utilbørlig adferd. Retningslinjene slår fast at alle ansatte skal behandles med respekt og verdighet. Mobbing og trakassering aksepteres ikke. De mest sentrale lovgrunnlagene er arbeidsmiljøloven og likestillings- og diskrimineringsloven. Kommunen har også en overordnet rutine for håndtering av vold og trusler, i tillegg har enhetene egne rutiner som er tilpasset driften og det enkelte arbeidsstedets behov.

Inkludering:

Kommunen jobber aktivt med et mer inkluderende arbeidsliv. Det legges til rette for ansatte med redusert funksjonsevne så langt det er mulig. Videre samarbeider kommunen med NAV og andre aktører i å tilby et antall plasser til arbeidstrening, VTA (varig tilrettelagt arbeid), språkpraksis og lignende. Vi har også et samarbeid med NAV om aktivitet for unge sosialhjelpsmottakere.

Farsund kommune deltar i prosjektet «Menn i helse», tar inn et betydelig antall lærlinger per år, og har for tiden også flere lærekandidater.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse og elderrådet

Råd for personer med funksjonsnedsettelse og elderrådet er gjennom kommuneloven begge lovpålagte medvirkningsorganer i Farsund kommune som uttaler seg i saker som gjelder henholdsvis personer med funksjonsnedsettelse og eldre. Rådene jobber spesielt for tilgjengelighet og tjenester for personer med funksjonsnedsettelse og eldre, og mot diskriminering på grunnlag av funksjonsnedsettelse eller alder.

Etiske retningslinjer

Kommunens arbeid med å sikre en høy etisk standard

Arbeid med etiske problemstillinger i kommunen handler om å klargjøre hva som er rett og galt i gitte situasjoner.

Etiske retningslinjer gir et felles verdigrunnlag. Noen stikkord hvor etiske holdninger er sentrale:

Habilitet og integritet

- Rollekonflikter, bierverv, oppdrag, engasjement i frivillige organisasjoner
- Varsling av kritikkverdige forhold uten at det får konsekvenser for varsler
- Korrupsjon og bestikkelser
- Smøring, herunder leverandørers forventning om gjenytelser.
- Kameraderi (tilgodese «egne») i forhold til relasjonsbygging
- Ytringsfrihet i forhold til lojalitet og taushetsplikt
- Rolleforståelse i ombudsrollen som folkevalgt
- Rolleforståelse for ansatte som tjenesteyter overfor innbyggerne

Etiske retningslinjer skal gi uttrykk for en systematisk tenkning og enighet om hva som ansees som riktig adferd i vår organisasjon. De faktiske handlingene hos ansatte og folkevalgte danner grunnlaget for kommunens omdømme i befolkningen. Hvilke valg vi tar, både individuelt og kollektivt, er avgjørende for transparens og tillit. I tillegg kommer dette til uttrykk i kommunens håndtering av dokument- innsynsregler og reglene for åpenhet i møter.

Kommunestyret har ansvar for å vedta etiske retningslinjer for ansatte og politikere, og med dette bekrefte vårt etiske verdigrunnlag som fundamentet for kommunens omdømme og tillitsforhold til våre innbyggere. Kommunestyret vedtok nye etiske retningslinjer 17.12.2020 og disse gjelder for både ansatte og folkevalgte. Alle kommunens ansatte og folkevalgte har et selvstendig ansvar for å bidra til at tilliten til kommunen og dens omdømme ivaretas.

Kommunedirektøren har hatt etiske retningslinjer som tema på møte med enhetslederne i 2023 og vil årlig ha dette som tema. Etiske retningslinjer var også en del av folkevalgt-opplæringa høsten 2023. Det er også meningen at Kommunestyret skal ha disse reglene til behandling i løpet av 2024.

Internkontroll

Med hjemmel i Kommunelovens kapittel 25 pålegges kommunene å utøve internkontroll i drifts- og forvaltningstjenester. Krav om internkontroll er i tillegg nedfelt i flere sektorlover og forskrifter. Internkontroll er et omfattende systemarbeid og krever at rutiner og prosedyrer til enhver tid er oppdatert.

Internkontrollens kjerneområde er å etterspørre at lovpålagte krav og interne rutiner er fulgt, og dokumentere denne kontrollen. Samt å avdekke avvik og risiko for avvik.

Kommunedirektøren har det overordnede ansvaret for internkontroll, og oppfølgingen er delegert til kommunalsjefer og enhetsledere.

Farsund kommune har siden 2011 benyttet systemverktøyet Compilo.

Systemet har modul for dokumenthåndtering, med en dokumentbase for sektorovergripende reglement, prosedyrer, rutiner og skjema innenfor personal, økonomi, dokumenthåndtering osv. Samt kvalitetsrutiner på sektor-/ enhets- eller avdelingsnivå, i form av prosedyrer, kvalitetshåndbok, reglementer med mer. Compilos dokumentmodul sikrer i stor grad versjonskontroll og revisjon av dokumenter ved at det identifiseres revisjonsansvarlige og tidspunkt for revisjon (med automatiske påminnelser)

Avviksmodulen brukes av alle enheter for rapportering av HMS avvik. Noen enheter også bruker systemet for innrapportering og oppfølging av andre avvikstyper. Når avvik blir meldt vil disse bli håndtert ut fra en vurdering av avvikets art, tiltak beskrives og avviksbehandlingen blir dokumentert. Alle ansatte har systemtilgang, og får opplæring i bruk av systemet. Kommunen har også tatt i bruk årshjul og risikovurderings moduler i Compilo.

Fra 2020 har kommunen benyttet systemet Framsikt. Systemet brukes til budsjettering og rapportering. Systemet har høy kvalitet og er svært brukervennlig. Pr i dag rapporterer hver enhetsleder månedlig innenfor økonomi (lønn og regnskap), HMS og sykefravær. Vi vurderer å utvide bruk av systemet til flere rapporteringsområder.

HMS - helse, miljø og sikkerhet

Samtlige sektorovergripende HMS-dokumenter finnes i Compilo. Via samme system rapporteres avvik og varsling. Arbeidsmiljøutvalget i Farsund kommune har ansvar for å sikre systematisk internkontroll innenfor HMS blir utført. De følger opp på planlagte årshjuls-aktiviteter, HMS avvik og internrevisjoner på utvalgte enheter. Månedlig rapportering for enhetsledere for HMS og sykefravær skjer via Framsikt.

Økonomiområdet

Økonomireglementet beskriver blant annet økonomi og budsjettprosessen gjennom året, og hvordan eventuelle endringer underveis skal følges opp.

Vedtatt økonomireglement gir budsjettmyndighet til å disponere budsjetttrammene i hht det som fremgår av budsjettbehandlingen, vedtatte planer og ellers innenfor det formål enheten har i utøvelse tjenester.

Enhetene har plikt på seg til å utnytte ressursene på en mest mulig effektiv måte og skal se til at midler utnyttes optimalt til formålet. Månedlig rapportering for enhetsledere for økonomiområdet skjer via Framsikt.

Det er utarbeidet retningslinjer og rutiner for delegering av anvisning, bestilling og attestasjon.

Oppfølging av politiske vedtak

I henhold til kommunelovens § 13-1, 4.ledd er det kommunedirektørens plikt å sikre at politiske vedtak iverksettes uten ugrunnet opphold. Kommunen har satt i verk bruk av en ny modul i dokument- og arkivsystemet P360 fra 2021 for å sikre løpende oppfølging av vedtak. Kommunestyret har i sitt reglement fastsatt krav til rapportering om oppfølging av politiske vedtak 2 ganger i året.

Anskaffelsesområdet

Hver leder har ansvar for å påse at reglene i lov om offentlige anskaffelser følges. Farsund kommunes deltakelse i innkjøpstjenesten OFA er sentral i.f.t. rådgivningsstøtte. I OFA-samarbeidet inngår avtalen Odin Prosjekt som støttetjeneste for de tilfeller kommunen foretar anskaffelser selv.

Alle typer anskaffelser over kunngjøringsgrensen (anskaffelsesforskriften del II og III) skal skje gjennom KNV (KompetanseNettVerk), uavhengig om de skjer i kommunen eller gjennom OFA.

Kommunen har en innkjøpskoordinator som samordner våre innkjøpsavtaler og er fast kontaktperson overfor OFA.

OFA besøker kommunen en gang i året for å orientere og veilede rundt innkjøpstjenesten. For investeringsprosjekter benyttes eget reglement for investering og utbyggingsprosjekter i Farsund kommune (gjeldene fra 01.01.15)

Beredskap

I tråd med sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt, utarbeider kommunedirektøren blant annet overordnet risikoanalyse og overordnet kriseplan for beredskap. Kommuneoverlegen har ansvaret for plandokumenter innenfor helsemessig og sosial beredskap. Det er utpekt beredskapskoordinator. Hver sektor utfører risikovurdering på eget nivå og sikrer oppfølging av felles tiltak. Hver enhet er pålagt å utarbeide beredskapsplan for egen drift. Internkontroll av beredskapsområdet skjer gjennom styringsdialog mellom kommunalsjefer og enhetsledere. Statsforvalteren har et årshjulssystem over 4 år der kommunene deltar i øvelser og tilsyn.

Informasjonssikkerhet - GDPR

Kommunen har gjennom vårt interkommunale IKT-samarbeid DDV (Det Digitale Vestre Agder) ansatt personvernombud. Personvernombudets oppgaver er å bidra til at personvernssikkerheten blir overholdt i organisasjonen, og være et bindeledd mellom kommunen og Datatilsynet.

Kommunen har også en informasjonssikkerhetsansvarlig, som i samarbeid med personvernombudet bidrar med råd og veiledning til alle ansatte. Det er startet flere nye tiltak for internkontroll, revisjon av rutiner og prosedyrer, revisjon av databehandleravtaler, opplæring av ansatte innen informasjonssikkerhet/GDPR, avviksmeldinger mv.

I samarbeid med DDV gjennomføres sikkerhetstiltak som nasjonal sikkerhetsmåned, Ros-analyse av IKT-systemer og utarbeidelse av digitaliseringsstrategi. Alle våre GDPR-dokumenter og rutiner ligger i systemet Compilo.

Dokumenthåndtering

Kommunen har rutiner for journalføring, offentlighetsvurdering og restanseoppfølging i sak- og arkivsystemet. Det er utarbeidet rutine for arkivmedarbeideres ansvar, og rutine for saksbehandleres ansvar. Fra 2020 har vi brukt sak- og arkivsystem P360. Opplæring og implementering er en løpende prosess gjennom året, og følges opp av vårt dokumentcenter.

Krav til rutiner innenfor fagsektorene

Innenfor en rekke driftsområder og forvaltningsområder er det utarbeidet påkrevde internkontrollrutiner. Dette har et betydelig omfang, som eksempler nevnes fra ulike fagområder: tjenestekvalitet, smittevern, medisinbehandling, egenbetaling, politiattester, transport, brukerøkonomi, barnehagetilsyn, overgangen mellom barnehage og skole, elevens skolemiljø, kjemikaliebehandling, driftsovervåking av vannforsyning, driftsovervåking av avløpssystemer, rutiner og eget planverk for damanlegg og rutiner for kommunale bygninger.

Statlig tilsyn

- Statsforvalteren – barnehageområdet
- Mattilsynet – planter og plantevernmidler
- Statsforvalteren i Agder – Samfunnssikkerhet og beredskap
- Arbeidstilsynet – arbeidsmiljø

Avvik som ble avdekket som gjaldt beredskap er lukket

Kommunens økonomiske resultat og stilling

Vurdering av det økonomiske handlingsrommet

Kommune-Norge sine regnskap skal følge en felles oppbygging for å kunne sammenlignes best mulig, både kommuner imellom og over tid. Denne oppbygginga heter KOSTRA (**K**ommune**S**Tat**R**apportering). I det alt vesentlige følger alle kommunene denne oppbygginga, men lokale skjønsmessige vurderinger kan medføre noen spesielle utfordringer. Eksempelvis vil ofte administrative kostnader variere veldig, mye avhengig av hvor stor en kommune er og hva som fordeles av felleskostnader.

Kommunene i Norge har vidt forskjellige inntektsgrunnlag og vidt forskjellige utfordringer hva angår befolkningsstruktur. For å skape best mulig lik gruppering av kommuner som ligner hverandre har man definert kommunene i forskjellige [KOSTRA-grupper](#).

Farsund ligger pr. 2023 i KOSTRA-gruppe 1 sammen med bl.a. Våler kommune (Viken), Jevnaker kommune, Risør kommune, Tvedestrand kommune, Birkenes kommune og 33 andre kommuner. Ingen homogen gruppe uten videre, men altså noen særtrekk ut fra definisjonen vist nedenfor:

KOSTRA-gruppe 1 er kommuner som på papiret har mellom 2.000 og 9.999 innbyggere, lave bundne kostnader og lave frie (korrigerte) disponible inntekter.

Som man forstår ut fra oppdeling i forskjellige grupper er utfordringene til kommunene forskjellige, både hva angår tjenestene som skal ivaretas og inntekter som kan finansiere tjenestene. Men alle kommunene forventes å kunne levere tjenester etter et felles lovverk og med noen felles økonomiske måltall:

Måltall

Kommune-Norge bruker forskjellige målbegrep og måltall for å dokumentere økonomisk status.

Blant de mest vanlige målbegrepene er:

- Netto driftsresultat i prosent av totale driftsinntekter
- Disposisjonsfond i % av totale driftsinntekter
- Netto lånegjeld i % av totale driftsinntekter

Netto lånegjeld definert som:

- SUM lånegjeld
- **minus** startlån og formidingslån
- **minus** ubrukte lånemidler

I tillegg har Farsund et eget målbegrep:

- Gjeld som betjenes av frie inntekter i prosent av totale driftsinntekter
Gjeld som betjenes av frie inntekter definert som:
 - Lån til kommunalt tjenesteområde inkl. lån innenfor kompensasjonsordning
 - Lån til kirkebygg innenfor kompensasjonsordningen
 - Ubrukte lånemidler ekskl. startlån

Men, alle grunnlagstall har spesielle forhold knyttet til seg som gjør at tallene mellom kommuner må brukes med forsiktighet.

Økonomiske resultat-mål - vedtatte:

<i>Alle tall i hele 1.000 kroner</i>	R 2023	R 2022
Netto driftsresultat	7 119	-434
Disposisjonsfond	177 919	174 875
Netto lånegjeld	935 890	902 567
Gjeld som betjenes av frie inntekter	698 700	652 789
Totale driftsinntekter	1 149 438	1 041 005
Netto driftsresultat i % av totale driftsinntekter	0,62 %	-0,04 %
Disposisjonsfond i % av totale driftsinntekter	15,5 %	16,8 %
Netto lånegjeld i % av totale driftsinntekter	81,4 %	86,7 %
Gjeld som betjenes av frie inntekter i % av totale driftsinntekter	60,8 %	62,7 %

	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom	Status 2023	Status 2022
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene:	< 1,75%	1,75% - 2%	>2%	0,62 %	-0,04 %
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene:	< 7%	7%-10%	>10%	15,5 %	16,8 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntektene:	>100%	100%-80%	<80%	81,4 %	86,7 %
Gjeld som betjenes av frie inntekter i % av driftsinntektene:	>75%	75%-70%	<70%	60,8 %	62,7 %

Status 2022 er korrigert.

Kommentar:

1. Driftsinntektene er inkl. refusjoner fra andre kommuner for vertskommunesamarbeid samt selvkostområdet og Havn

Dette påvirker ikke netto driftsresultat, med unntak av ev. tilskuddsmidler til samarbeidet

2. Disposisjonsfond er inklusiv positivt premieavvik for året. Dette påvirker den reelle fondskapitalen.

Med hensyn til driftsinntektene er det samme forhold som punkt 1

Hvem skal vi sammenligne oss med?

En kommune kan ha så mange mål-tall som de ønsker, om ikke annet for å vise trend i utviklinga. Men spesielle, nasjonale situasjoner vil påvirke disse tallene uten at lokalpolitikere eller administrasjon kan styre i særlig grad. Vi har hatt både finanskriser og pandemi bare de siste årene. Fra 2022 fikk vi også krig i Europa som påvirket hele kommune-Norge i betydelig grad.

Det har vært så godt som ingen normale driftsår siden 2019. For kommune-Norge er kriser ikke uten videre en økonomisk utfordring, men mer en bemannings-utfordring. Kommunene stiller opp og staten sørger for tilstrekkelig dekning for mer-utgiftene. Dette gjelder i stor grad.

Kommunedirektøren har valgt å lage en sammenligning med to nabokommuner (Lyngdal og Flekkefjord) og to andre kommuner i samme KOSTRA-klasse (Risør og Tvedestrand).

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter

Farsund kommune har i 2023 et positivt netto driftsresultat på 7,119 mill. kroner. Revidert budsjett 2023 la opp til et negativt netto driftsresultat på 19,754 mill. kroner. Regnskap 2022 viste et negativt netto driftsresultat på 0,364 mill. kroner.

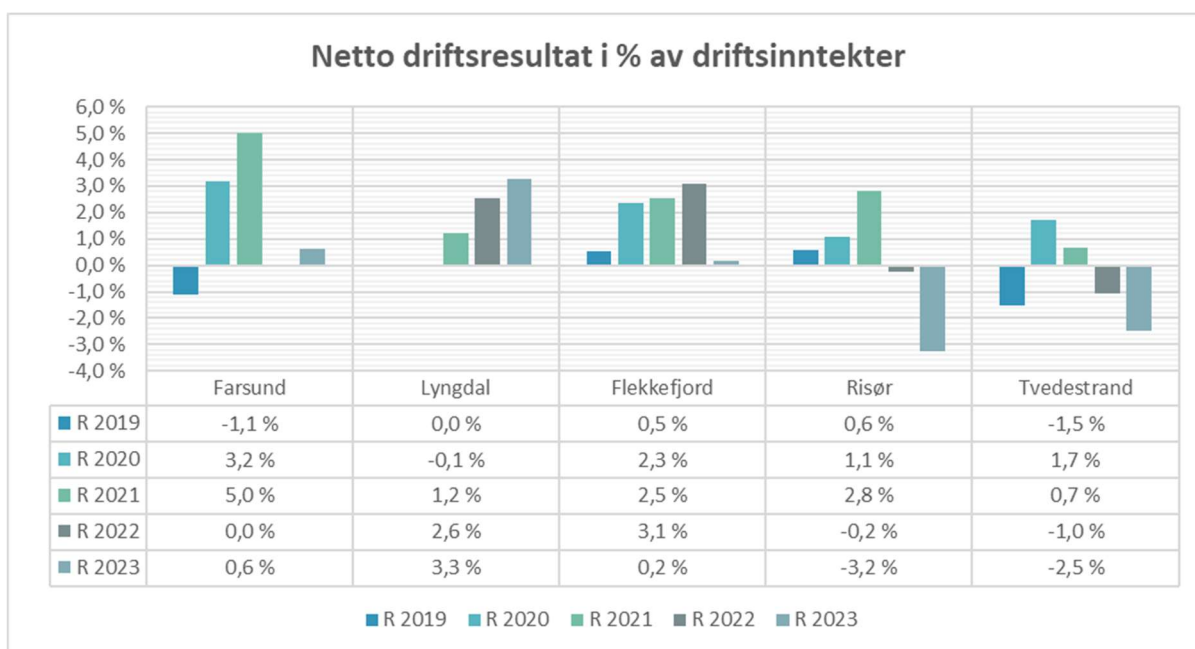
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene er 0,62 %. Dette er lavere enn beløpet som både kommunestyret og staten mener må til for å ha en forsvarlig drift. [Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi](#) har i mange år brukt + 1,75 % som et utgangspunkt for sunn økonomi. For Farsund sitt vedkommende skulle vi hatt et positivt netto driftsresultat i 2023 på ca. 20 mill. kroner.

Utvalget peker samtidig på flere faktorer som må hensyntas for å analysere netto driftsresultat. Bl.a. vil tilskuddsmidler som kommunen mottar påvirke netto driftsresultat dersom de ikke blir brukt samme år, og omvendt dersom tidligere års tilskudd blir brukt i et annet budsjettår. Videre vil selvkostinntekter kunne påvirke netto driftsresultat. Premieavvik / amortisering av premieavviket er trolig det som påvirker netto driftsresultat aller mest.

Motsvarende er det flere elementer som gjelder driftsinntekter i en kommune. For Farsund sitt vedkommende er vi vertskommuner for to, større interkommunale virksomheter. Kommunen får refusjon fra deltakerkommunene som blåser opp inntektene som er «nevner» i beregningen – vi får samme netto drifts-resultat, men høyere driftsinntekter enn om vi ikke hadde vært vertskap.

Oversiktene som vises på de neste sidene, tar ikke hensyn til disse faktorene:

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter

Kommentar:

Tallene er hentet fra SSB-statistikk, KOSTRA-tall for 2023 og regnskap fra den enkelte kommune tidligere år.

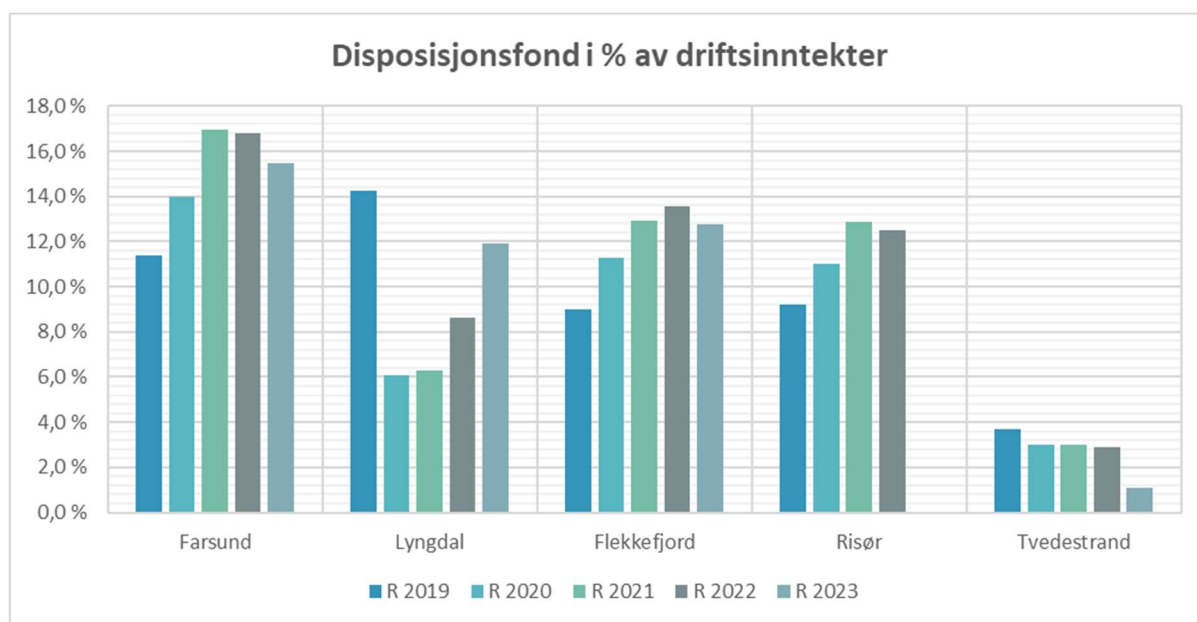
Dette er den obligatoriske oversikten som brukes i de fleste sammenhenger.

Tallene varierer ofte veldig mye mellom årene og det kan ofte være vanskelig å se en «trend».

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter

Kommunen sine evner til å møte spesielle forutsetninger blir ofte målt i størrelsen på disposisjonsfondet. Et stort disposisjonsfond relativt til den totale omsetninga viser noe av handlingsrommet for en kommune.

Det er gitt flere måltall for disposisjonsfond, kommunestyret i Farsund har bestemt at grønt nivå tilsvarer et disposisjonsfond > 10% av driftsinntektene er ønskelig.

Kommentar:

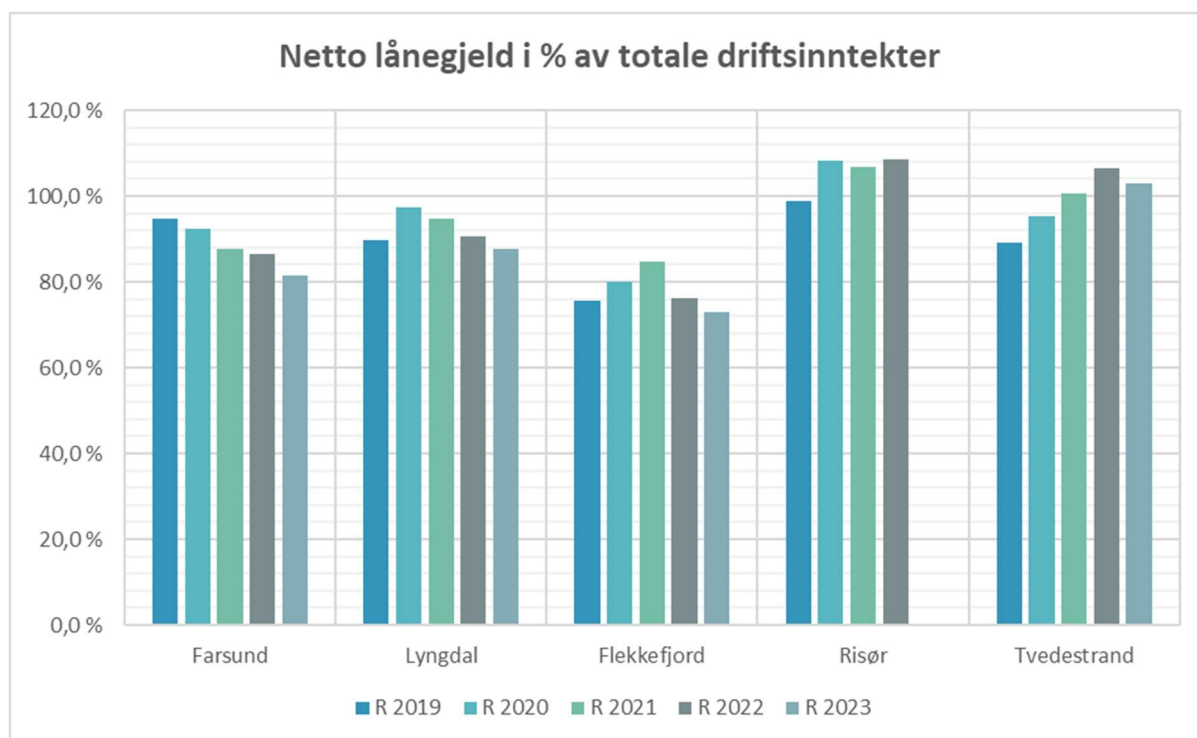
Tallene er hentet fra SSB-statistikk, KOSTRA-tall for 2023 og regnskap fra den enkelte kommune tidligere år.

Dette er den obligatoriske oversikten som brukes i de fleste sammenhenger

Som en kan se har Farsund kommune en relativt solid reserve til ekstraordinære situasjoner.

Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter

Netto lånegjeld er her regnet å være langsiktig lånegjeld fratrukket lån som er lånt ut videre til andre samt ubrukte lånemidler (penger som er lånt, men som ikke er brukt til å finansiere investeringer).

Kommentar:

Tallene er hentet fra SSB-statistikk, KOSTRA-tall for 2023 og regnskap fra den enkelte kommune tidligere år.

Som en kan se har Farsund kommune en ganske bra utvikling. Vi nærmer oss 80 % av driftsinntektene, som er det nivået som kommunestyret i Farsund har satt som akseptabelt nivå.

Likviditet

Driftslikvider (alle tall i hele 1.000 kroner)	R 2019	R 2020	R 2021	R 2022	R 2023
Kontantbeholdning	328 660	364 274	355 801	341 753	267 005
- Ubrukte lånemidler	-39 742	-37 059	-71 466	-37 871	-24 423
- Bundne fond investering	-13 705	-15 447	-19 108	-7 659	-16 590
- Ubundne fond investering	-83 154	-86 664	-85 715	-93 715	-82 060
= Driftslikvider	192 059	225 104	179 512	202 508	143 932
- Bundne driftsfond	-20 028	-36 041	-45 342	-36 704	-40 579
= Likvider til ordinær drift	172 031	189 063	134 170	165 804	103 353

Kommentar:

- Reguleringspremie for pensjon har belastet likviditeten svært mye i 2024 som følge av høye lønnsoppgjør. Regnskapsmessig er dette korrigert ved at vi fikk et svært høyt positivt premieavvik. Fra 2024 blir premieavvik KLP for 2023 amortisert over de kommende sju år

Likviditetsgrad 1 (alle tall i hele 1.000 kroner)	R 2019	R 2020	R 2021	R 2022	R 2023
Omløpsmidler (tall i hele 1.000 kroner)	389 000	441 324	500 381	476 504	421 996
Kortsiktig gjeld (tall i hele 1.000 kroner)	138 971	148 834	143 713	152 598	167 351
Likviditetsgrad 1	2,8	3,0	3,5	3,1	2,5

Kommentar:

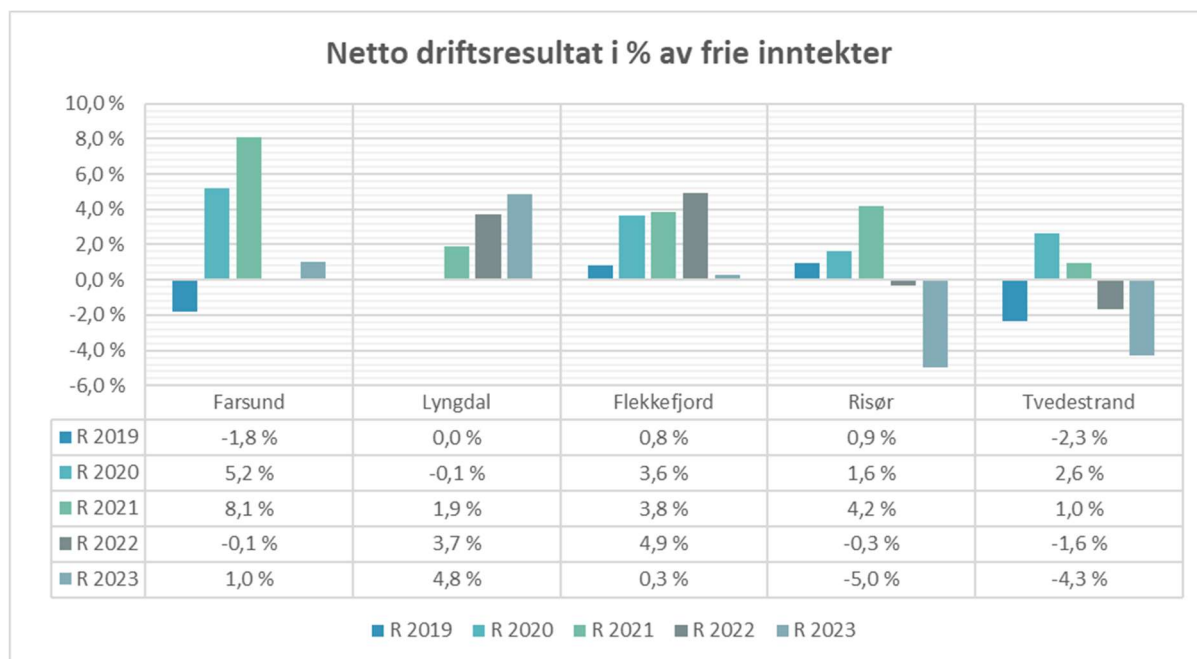
- I kommunal sektor er likviditetsgrad 1 og 2 tilnærmet like størrelser ettersom kommunesektoren ikke opererer med varelager. Vi viser derfor bare likviditetsgrad 1
- Positivt og negativt premieavvik er holdt utenfor beregningene ettersom disse ikke er noen likviditetsstørrelser
- Tommelfingerregel er at likviditetsgrad 1 bør være høyere enn 2

Økonomiske resultatmål - nye:

Fra 2023 har kommunedirektøren tatt med noen aktuelle andre måltall som kan være viktige å vurdere når den økonomiske status skal forklares og framtidig aktivitet skal avgjøres.

Frie inntekter (rammetilskudd + inntekts- og formuesskatt) skal sikre kommunene i Norge noenlunde like forutsetninger for å gi innbyggerne i de enkelte kommunene likeverdige tilbud. Frie inntekter kan dermed være et signal om nivået på kostnadene som kommunen skal ha, dvs. muligens en mer sammenlignbar størrelse for ønsket aktivitet enn kommunen sine totale inntekter.

Netto driftsresultat i % av frie inntekter

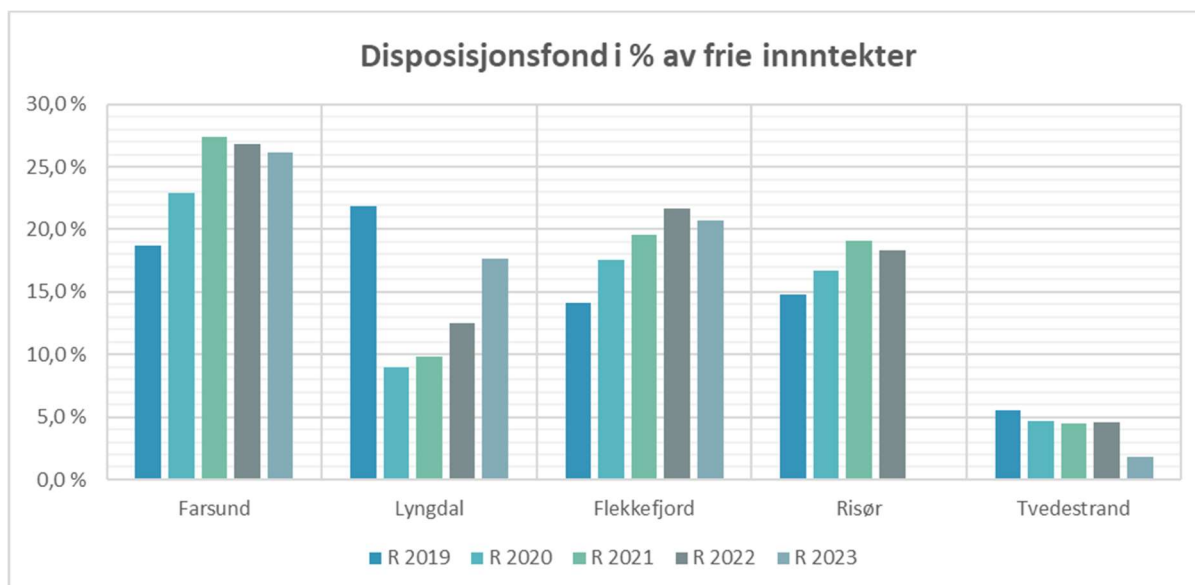

Kommentar:

Tallene er hentet fra SSB-statistikk, KOSTRA-tall for 2023 og regnskap fra den enkelte kommune tidligere år.

Vi har ikke definert noen passende måltall.

Disposisjonsfond i % av frie inntekter

Kommentar:

Tallene er hentet fra SSB-statistikk, KOSTRA-tall for 2023 og regnskap fra den enkelte kommune tidligere år.

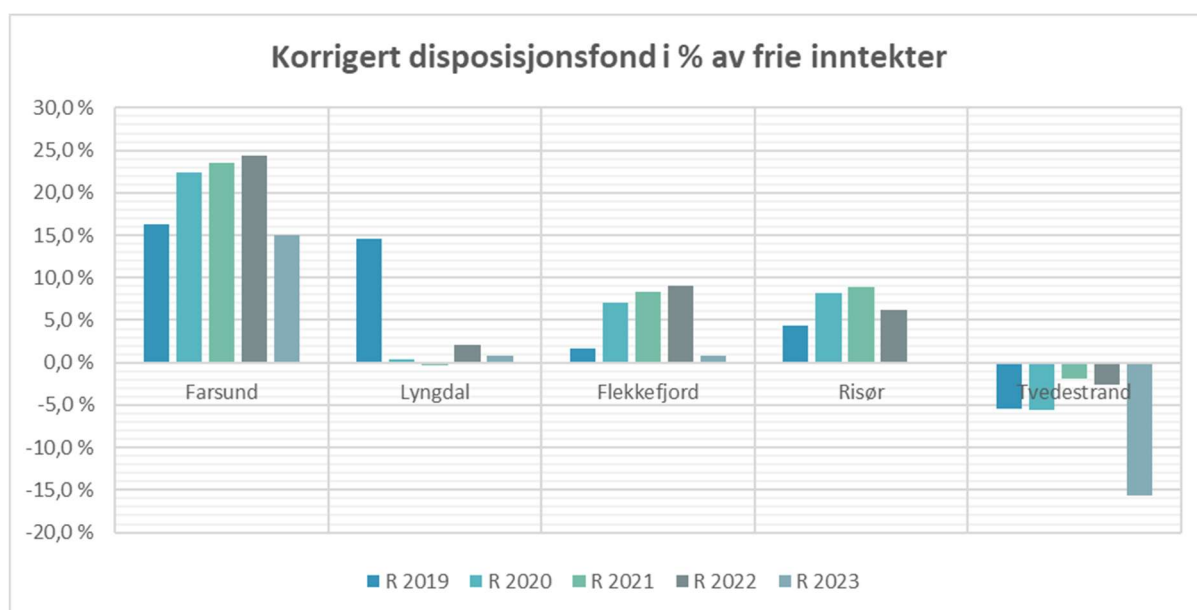
Vi har ikke definert noen passende måltall, men sammenlignet med sammenligningskommunene er Farsund gunstig stilt.

Korrigert disposisjonsfond i % av frie inntekter

De senere årene er disposisjonsfond blitt «saldering» av mer-/mindreforbruk i året etter at bruk av og avsetning til fond er gjort i samsvar med vedtak.

Premieavvik korrigert for amortisert premieavvik er en del av denne «salderinga», hvilket betyr at disposisjonsfond også inkluderer effekter av premieavvik.

Premieavviket sin andel av regnskapsresultatet og størrelsen på disposisjonsfondet har de senere årene utgjort store beløp. Kommunedirektøren ønsker å vise Farsund sin posisjon sett opp mot de samme kommunene, men korrigert for premieavviket sin størrelse av disposisjonsfondet:

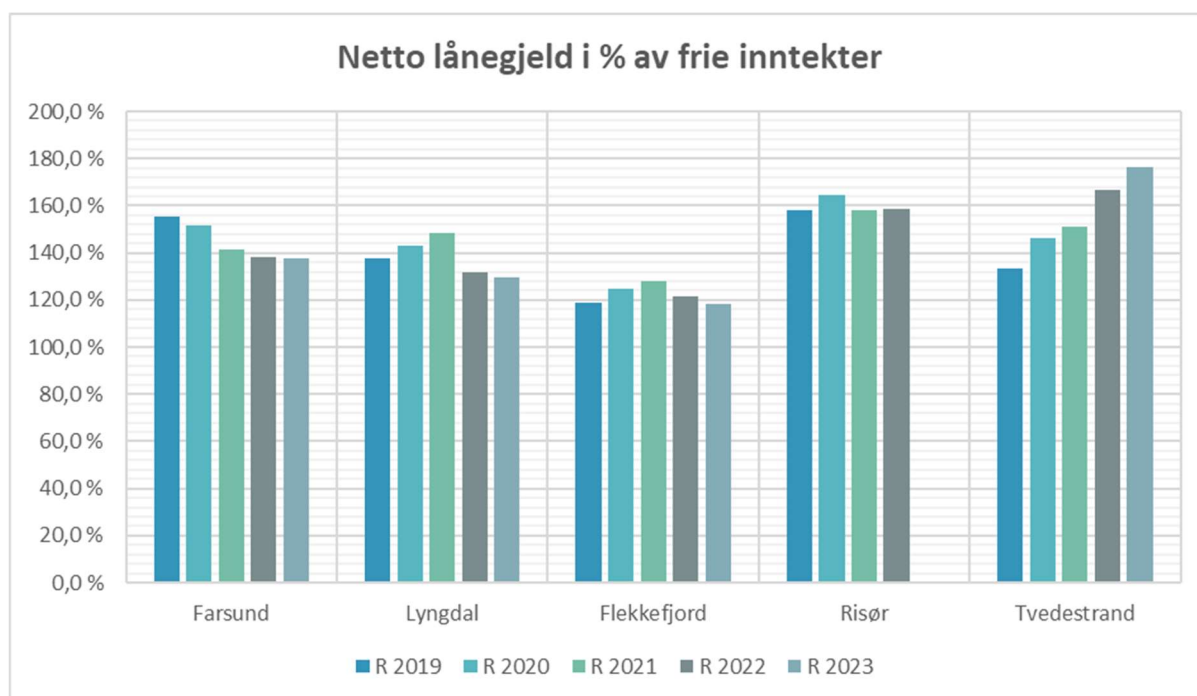

Kommentar:

Tallene er hentet fra SSB-statistikk, KOSTRA-tall for 2023 og regnskap fra den enkelte kommune tidligere år.

Vi har ikke definert noen passende måltall.

Netto lånegjeld i % av frie inntekter

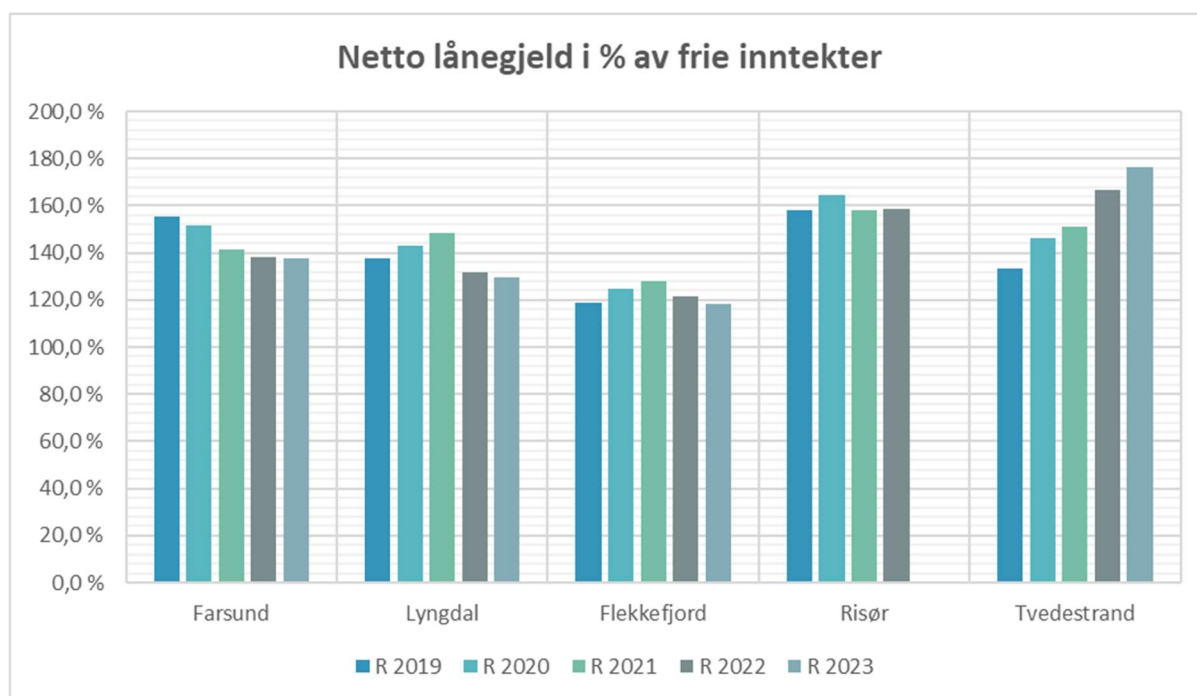
Kommentar:

Tallene er hentet fra SSB-statistikk, KOSTRA-tall for 2023 og regnskap fra den enkelte kommune tidligere år.

Diagrammet blir mest interessant dersom vi justerer også for selvkostlån, dersom dette er spesifisert. For flere av kommunene er tall ikke beregnet eller oppgitt og er følgelig stipulert.

Vi har ikke definert noen passende måltall.

Lånegjeld til kommunale virksomheter i % av frie inntekter - stipulert

Kommentar:

Tallene er hentet fra SSB-statistikk, KOSTRA-tall for 2023 og regnskap fra den enkelte kommune tidligere år.

Vi kan ut fra diagrammene lese at selvkost-lån og formidlingslån utgjør en stor andel av låneporteføljen og at våre lån til kommunen sine egne bygg er moderat.

Vi har ikke definert noen passende måltall.

Tall fra driftsregnskapet

Utvikling driftsinntekter

Driftsinntekter (alle tall i hele 1.000 kroner)	R 2020	R 2021	R 2022	R 2023	Rev. B 2023	Avvik 2023
Rammetilskudd	-326 330	-339 749	-343 658	-372 505	-376 729	4 224
Skatt på formue og inntekt	-247 225	-282 688	-308 370	-307 760	-299 000	-8 760
Eiendomsskatt	-34 139	-38 876	-37 892	-36 538	-35 700	-838
Andre skatteinntekter	0	0	0	-1 142	0	-1 142
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-54 360	-48 104	-51 498	-76 154	-56 012	-20 142
Overføringer og tilskudd fra andre	-166 456	-177 229	-184 929	-230 858	-169 544	-61 314
Brukerbetaling	-18 943	-21 143	-22 506	-23 964	-20 353	-3 611
Salgs- og leieinntekter	-93 341	-97 491	-92 152	-100 517	-96 926	-3 591
Totale driftsinntekter	-940 794	-1 005 280	-1 041 005	-1 149 438	-1 054 264	-95 174

Alle avvik blir referert mot revidert budsjett 2023.

Kommentar:

- Rammetilskudd og skatt på formue og inntekt (frie inntekter) må sees i sammenheng, men gir en netto økt inntekt sett opp mot revidert budsjett
- Andre skatteinntekter gjelder Produksjonsavgift vindkraftanlegg
- Andre overføringer og tilskudd fra staten inkluderer:
 - Integreringstilskudd og tilskudd til mottaksplass – merinntekt 6 mill. kroner. Disse inntektene henger normalt sammen med tilsvarende utgifter
 - Diverse tilskudd som gjelder barnevern, blir øremerket både som følge av formålet, samt organiseringa (midlene tilhører deltakerkommunene)
 - Betydelige tilskuddsmidler, skal normalt ha en tilsvarende utgiftspost i året eller ev. påfølgende år hvis prosjekt går over flere regnskapsår, dvs. blir balansert ved bruk av eller avsetning til bundne driftsfond
 - Oppvekst – ca. 9 mill. kroner mer inntekter enn budsjettet, vil normalt ha en tilsvarende utgiftsside, ev. må midlene overføres til neste budsjettår
 - Helse- og omsorg – ca. 3 mill. kroner mer inntekter enn budsjettet. Har bindinger i årets utgifter eller senere års utgifter
- Overføringer og tilskudd fra andre inkluderer:
 - Mva.-refusjon – mer-inntekt ca. 6,5 mill. kroner. Har også en motpost som driftsutgift
 - Refusjon sykdom og svangerskap – mer-inntekt ca. 18,8 mill. kroner. Har delvis motpost som lønnsutgift
 - Refusjon ressurskrevende brukere – mer-inntekt ca. 8,5 mill. kroner. Har delvis motpost i mer-utgifter til aktuelle brukere, men skyldes i hovedsak høyere pensjonssats for ansatte
 - Refusjon for bredbånd-utbygging – mer-inntekt ca. 4,5 mill. kroner. Har motpost som utgift
 - Refusjoner fra deltakerkommuner – barnevern. Mer-inntekt ca. 8 mill. kroner. Har motpost som driftsutgift
- Inntekter fra deltakerkommuner der Farsund er vertskommune vil være med i regnestykket, men avvik begge veier vil vises også som avvik på driftsutgiftene. I 2023 var det et totalt avvik på ca. 12,5 mill. kroner som gjelder inntekter, dvs. at deltakerkommunene refunderte mer-utgifter til barnevernet i denne størrelsesorden.

Utvikling driftsutgifter

Driftsutgifter (alle tall i hele 1.000 kroner)	R 2020	R 2021	R 2022	R 2023	Rev. B 2023	Avvik 2023
Lønnsutgifter	474 878	493 257	524 428	571 356	546 829	24 527
Sosiale utgifter	114 509	110 798	137 728	138 262	139 807	-1 545
Kjøp av varer og tjenester	231 719	245 715	269 550	331 148	288 961	42 187
Overføringer og tilskudd til andre	51 937	65 248	67 325	67 228	64 852	2 376
Avskrivninger	49 027	50 705	52 854	55 654	51 981	3 673
Totale driftsinntekter	922 070	965 723	1 051 885	1 163 648	1 092 430	71 218

Kommentar:

- Lønnsutgifter må sees i sammenheng med refusjon sykdom og svangerskap
 - Et lengre sykefravær for 24/7-tjenester vil skape behov for vikarer. Den fastlønnede som er syk får sin faste lønn, mens vikaren kommer i tillegg, men altså dekket av refusjon fra NAV.
Det er i hovedsak oppvekst samt helse- og omsorg som har slike utgifter
- Kjøp av varer og tjenester inkluderer:
 - Mva. – må sees i sammenheng med mva-refusjon – avvik ca. 6,5 mill. kroner
 - Bruk av tilskuddsmidler, må sees i sammenheng med tilskudd og overføringer fra staten. Vi stipulerer utgiftene til å være ca. 8-10 mill. kroner. Det bør bli prosjektnummer for alle slike tilskuddsmidler, så kan man svare eksakt
 - Felles-utgifter til interkommunale tjenester der Farsund er vertskap. Disse skal dekkes av alle deltakerkommunene. Vi anslår at deltakerkommunenes andel av de totale merutgiftene utgjorde ca. 12,5 mill. kroner, fordelt på de forskjellige utgifts-artene. Disse blir refundert i sin helhet
 - Generelt større utgifter på Farsunds Omsorgssenter og Listaheimen som følge av kjøp fra vikarbyrå. Noen av merutgiftene på enhetene blir refundert fra staten for ressurskrevende brukere

Utvikling finansinntekter og utgifter

Finansinntekter (alle tall i hele 1.000 kroner)	R 2020	R 2021	R 2022	R 2023	Rev. B 2023	Avvik 2023
Renteinntekter	-9 595	-6 077	-17 378	-32 349	-25 339	-7 010
Utbytter	-7 948	-4 221	-9 926	-22 859	-22 589	-270
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-6	0	893	-2 580	0	-2 580
Totale finansinntekter	-17 549	-10 298	-26 411	-57 788	-47 928	-9 860
Finansutgifter (alle tall i hele 1.000 kroner)	R 2020	R 2021	R 2022	R 2023	Rev. B 2023	Avvik 2023
Avdrag	37 185	38 494	40 794	42 499	40 633	1 866
Renteutgifter	17 344	12 344	27 955	49 614	40 864	8 750
Totale finansutgifter	54 529	50 838	68 749	92 113	81 497	10 616

Kommentar:

- Som en kan se ut fra tabellen over, så er høyere renteutgifter langt på vei kompensert ved høyere renteinntekter

Avvik fra budsjetttramme – ordinær drift

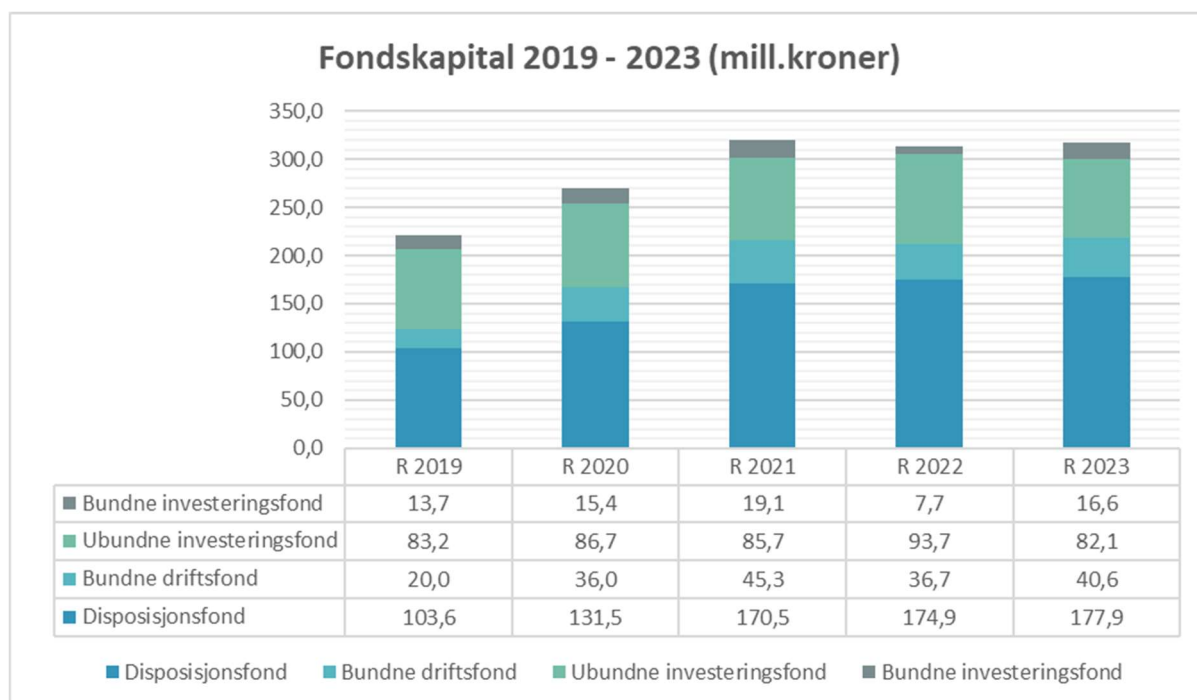
Merk at dette gjelder avvik fra revidert budsjett

Budsjettområde (alle tall i hele 1.000 kroner)	R 2020	R 2021	R 2022	R 2023	Rev. B 2023	Avvik 2023
Formannskap - nettoutgifter	57 809	61 770	60 893	67 386	65 478	1 908
Oppvekst og kultur - nettoutgifter	224 338	224 878	240 534	255 115	257 687	-2 572
Helse- og omsorg - nettoutgifter	290 511	310 569	346 025	398 882	402 777	-3 895
Teknisk utvalg - nettoutgifter	51 960	51 614	52 715	60 360	63 256	-2 896
Sentralt plasserte budsjettposter - nettoutgifter	4 814	-4 453	14 382	393	306	87
Frie inntekter og finans - nettoutgifter	0	0	0	0	0	0
Interkommunalt samarbeid og selvkostområder - nettoutgifter	4 781	4 289	8 700	5 652	4 223	1 429
Sum:	634 213	648 667	723 249	787 788	793 727	-5 939

Kommentar:

- Tallene er nominelle og viser ikke endring i volum på tjenestene
- Tallene refererer til revidert budsjett og ikke opprinnelig budsjett
- Avvik blir kommentert i tjenesteområdene sine egne oppsett

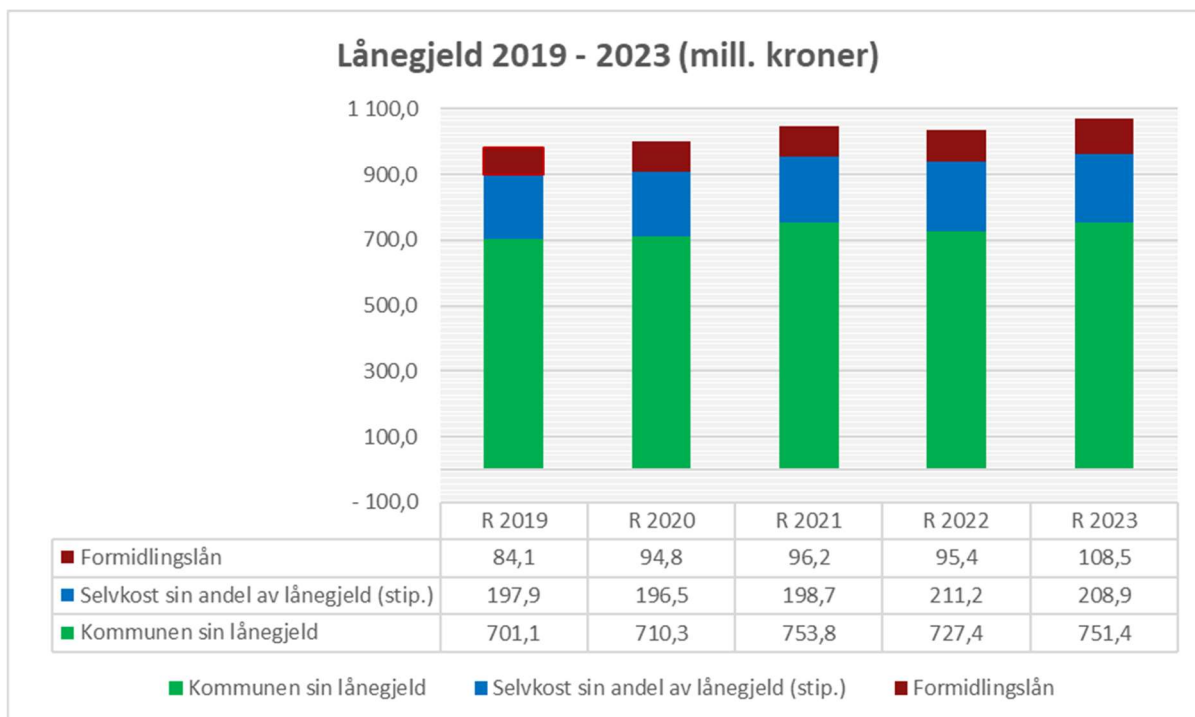
Egenkapital - fondskapital

Kommentar:

- Bundne investeringsfond kan kun brukes til å finansiere investeringer inklusiv Startlån, men med klare bindinger. Beløpet er stort sett knyttet til ekstraordinære avdrag fra låntakerne. Beløpet må tilbakebetales eller lånes ut på nytt
- Ubundne investeringsfond kan brukes til å finansiere investeringsformål. I Farsund er beløpene pr. 2023 knyttet til Kraftfond og eiendomssalg
- Bundne driftsfond kan ikke brukes fritt til å finansiere drift av kommunen. Havnevesenet sine fond er inklusiv i beløpet, det samme gjelder selvkostfond (som er regnet som abonnentene sine midler) samt midler til vertskommuneoppgaver. Andre bundne midler er tilskuddsmidler der giver krever at midlene skal brukes etter eksakt hensikt med midlene
- Disposisjonsfond er til fri bruk i drift, men også til å finansiere investeringer om det skulle være aktuelt. I Farsund er det satt av midler i såkalte sektorfond

Gjeld - innlån

Kommentar:

- Kommunen låner penger til flere formål, der vi pleier å skille ut lån til videreutlån (Formidlingslån, dvs. Startlån) og selvkostlån (som i prinsippet skal betales av abonnentene)

Kommunestyrets premisser - tiltak/bevilgninger i budsjett 2023

Kommunestyrets premisser - tiltak/bevilgninger i budsjett 2023

Årsberetningen skal iht. Kommunelovens § 14-7 b gi opplysninger om vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser. Premisser for bruken av bevilgningene er kommunestyrets forutsetninger og mål for hvordan de bevilgningene som gis i årsbudsjettet skal disponeres.

Driftsbudsjettet for 2023 er vedtatt på sektornivå og angir netto rammer for drift av tjenesteområdene. Vesentlige avvik mellom årsregnskapet og årsbudsjettet er beskrevet sektorvis i tjenesteområdekapitlene. Investeringsbudsjettet er vedtatt på prosjektnivå. Vesentlige avvik fra investeringsbudsjettet er beskrevet i kapittel om investeringer.

Oversikt under viser kommunestyrets bevilgninger til driftstiltak med spesifisert formål:

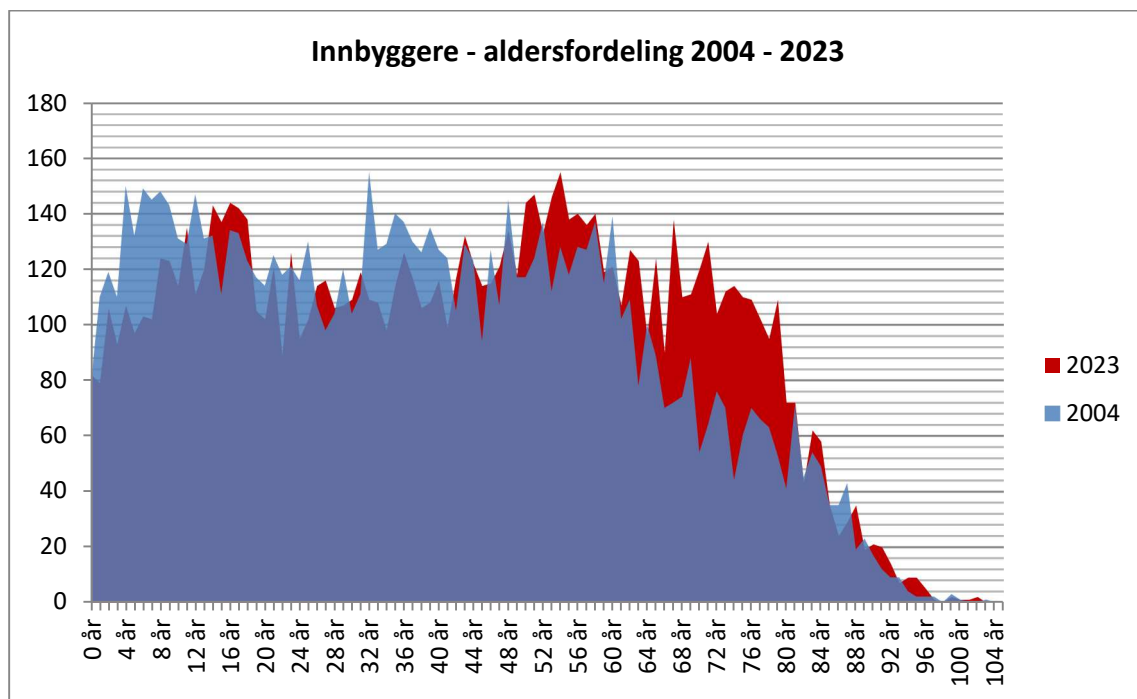
Tiltak	Vedtatt	Bevilgning	Kommentar
Utbygging av høyhastighets bredbånd	Opprinnelig budsjett	996 000	Iht. plan
Norsk Helsenett – nettløsning som kommunen er pålagt å være med i	Opprinnelig budsjett	830 000	Iht. plan
Inntekt fra Festekontrakt Baring as	Opprinnelig budsjett	-1 160 000	Iht. plan

Samfunns- og befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling/demografi

Farsund er ganske lik de fleste kommuner i Norge ved at vi får en eldre befolkning.

I år 2004 var median-alderen i kommunene 38,4 år, mens den i 2023 er 43,0 år. Diagrammet nedenfor viser litt av utviklinga.

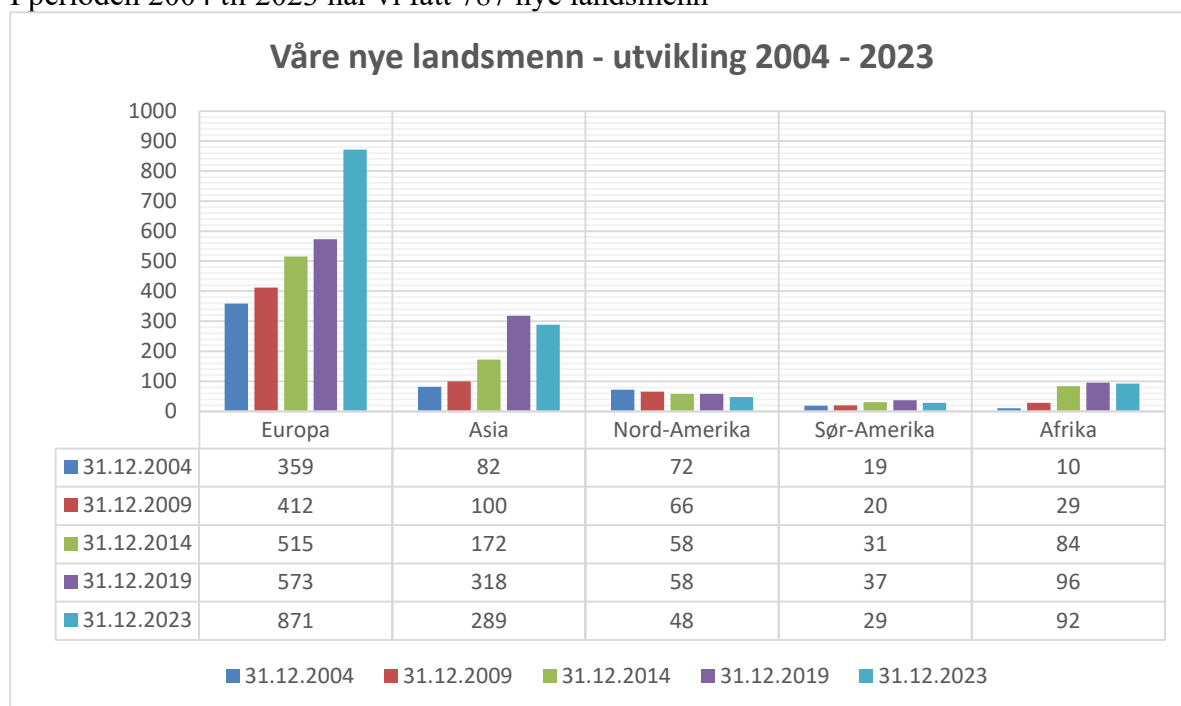
	Folketall 31.12		
	Menn	Kvinner	Totalt
2004	4 750	4 729	9 479
2005	4 736	4 710	9 446
2006	4 697	4 689	9 386
2007	4 705	4 687	9 392
2008	4 704	4 723	9 427
2009	4 689	4 721	9 410
2010	4 706	4 709	9 415
2011	4 707	4 726	9 433
2012	4 753	4 688	9 441
2013	4 797	4 719	9 516
2014	4 859	4 737	9 596
2015	4 958	4 747	9 705
2016	4 980	4 789	9 769
2017	4 947	4 779	9 726
2018	4 927	4 768	9 695
2019	4 907	4 784	9 691
2020	4 864	4 781	9 645
2021	4 849	4 773	9 622
2022	4 951	4 909	9 860
2023	4 952	4 924	9 876

Det har vært og er en relativt bra kjønnsfordeling, faktisk med en liten overvekt av menn de senere årene.

Kommunen har hatt en positiv befolkningsutvikling, særlig de to siste årene. Årsaken vil man se på neste side og neste diagram.

Innvandringens betydning

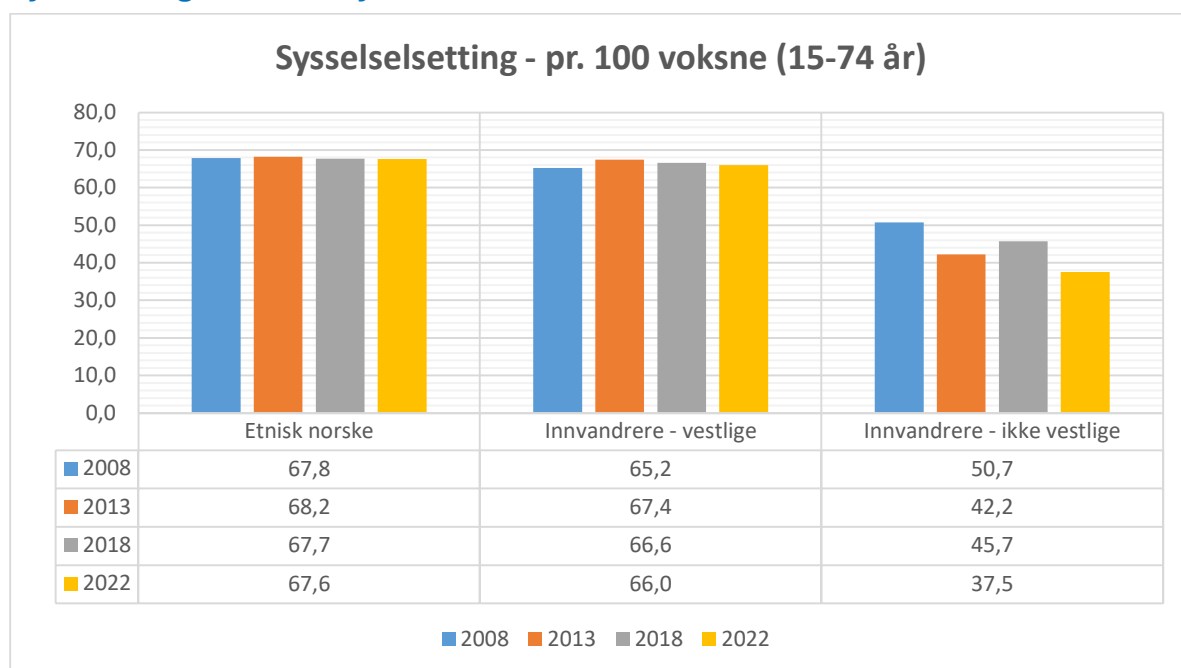
I perioden 2004 til 2023 har vi fått 787 nye landsmenn

Kommentar:

Vi ser tydelig innvandringa fra Ukraina i bildet over, selv om diagrammet og tabellen ikke viser 2021 – 2023 særskilt.

Syssetting blant våre nye landsmenn

Kommentar:

Tallene er hentet fra www.kommuneprofilen.no

Attraktivitet for bosetting og næringsliv

Telemarksforskning utarbeidet i 2022 regionale analyser for mange kommuner, regioner og fylker.

Kommunedirektøren har ikke bestilt tilsvarende analyse for 2023, men mener at dataene ikke har endret seg veldig det siste året.

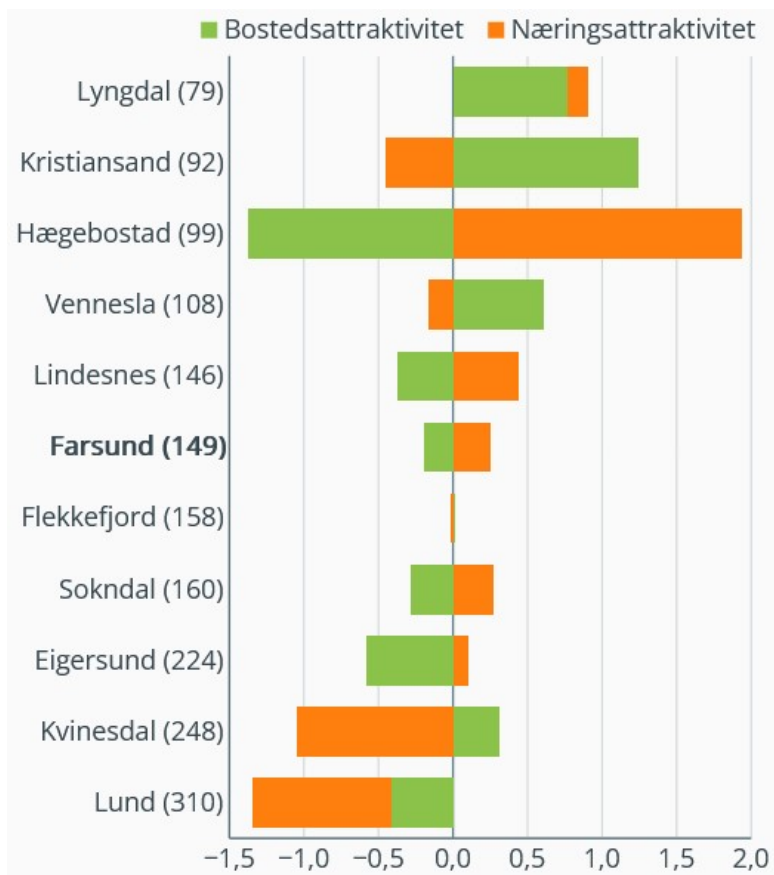
I de regionale analysene beskrives og analyseres utviklingen i et område med hensyn til viktige utviklingstrekk: arbeidsplasser og sysselsetting, befolkning og demografi, næringsutvikling og attraktivitet.

Attraktivitetsmodellen – måler steders attraktivitet med hensyn til bosetting og vekst i næringslivet. Gjennom analysene av attraktivitet kan man måle hvorvidt et sted vokser mer eller mindre i forhold til de strukturelle betingelsene som stedet har.

Farsund kommune har hatt middels samlet attraktivitet for næringsliv og bosetting de siste ti årene.

Farsund var rangert som nummer 149 av 356 kommuner når det gjelder samlet attraktivitet i denne tiårsperioden.

Befolkningsveksten har vært noe svakere enn forventet ut fra de strukturelle forholdene, og kommunen har dermed hatt negativ bostedsattraktivitet. Arbeidsplassveksten i næringslivet har vært noe bedre enn forventet, og kommunen har dermed hatt en positiv næringsattraktivitet. I figuren kan vi se hvordan Farsund og sammenligningskommunene kommer ut når det gjelder samlet attraktivitet i den siste tiårsperioden.

Samlet attraktivitet for bosetting og næringsliv siste 10 år. Kilde: Telemarksforsking

Økonomirapportering drift

Investeringer

Budsjettavvik - investeringer

Investeringer

Opprinnelig investeringsbudsjett var 103,76 mill. kroner til egne investeringer, 3,78 mill. kroner til andres investeringer og 1,7 mill. kroner til egenkapitalinnskudd KLP.

Ettersom investeringsbudsjettet er årsavhengig i likhet med driftsbudsjettet, må kommunestyret så godt som mulig forsøke å få justert budsjettet i samsvar med framdrift på prosjektene.

Justert investeringsbudsjett for 2023 ble endret til 118,06 mill. kroner for kommunen sine egne investeringer, resten uendret. I regnskapet ble det bokført investeringsutgifter med 108,045 mill. kroner.

Antall prosjekt som har hatt budsjettbeløp eller regnskapsbeløp i løpet av året er 71 prosjekt. Det er svært mange.

Ettersom vi i Bevilgningsregnskap investering - 2A rapporterer investeringsprosjektene på bruttokostnader og ikke netto, vil det i noen tilfeller skape avvik som har dekning fra tilskudd eller inntekter fra investeringene. Disse blir kommentert nedenfor.

Oversikt over de største budsjettavvikene – i hele 1.000 kroner

Prosjekt	R 2023	Rev. B 2023	Avvik	Kommentar
EKKO – div. oppgradering	971	2.680	-1.709	Prosjekt blir fullført i 2024
Dagsturhytta	1.952	1.420	532	Eksterne tilskudd dekker merforbruket
Klippen – midlertidig bruk	5.029	7.230	-2.201	Ferdigstilles 2024
Lundevågsveien (Brederobygg)	6.912	7.800	-888	Ferdigstilles 2024
Skjærgårdsparken	0	500	-500	Bevilget egenandel for tiltak som kommunen søker støtte til
Vita Velo	469	1.209	-740	Fortsetter 2024
Høygård II	10.941	10.000	-941	Mva. refusjon dekker opp for merutgifter - (Investeringer bør budsjetteres brutto)
Oppgradering kommunale veier	0	560	-560	Utsatt til 2024, lite kapasitet fra leverandører
Vanse skole – utvidelse	46.142	52.680	-6.538	Ferdig sommer 2024
Skjærgårdsparken, Torkelsodden	1.545	0	1.545	Prosjekt 2024
Kommandobunkers, Einarsnes	516	0	516	Tilskuddsmidler 400' dekker en del av merforbruket
Kirkeskaret, skogsbilvei	2.216	0	2.216	Mistet en del tilskudd fra "skog"
Sykkeloverbygg, Sundeveien	690	0	690	Tilskuddsmidler 552' dekker en del av merforbruket
Huseby renseanlegg	0	1.000	-1.000	Avventer EU-krav. Anslår oppstart høst 2024, men totalbudsjettet er antatt 120 - 150 mill. kroner
Boligfelt nedre Skeime	1.615	0	1.615	Refunderes i sin helhet av utbygger

Utvalgte KOSTRA-tall

KOSTRA-analyser - Farsund kommune over tid

KOSTRA-tall må alltid vurderes med forbehold. Selv om definisjonene fra regjeringa er ganske ensartede, vil organiseringa i den enkelte kommune medføre lokale tolkninger. En må derfor alltid bak tallene for å vite større forskjeller mellom tilsynelatende like kommuner.

Sammenligning mellom år i samme kommune bør derimot kunne fortelle litt om utvikling og ev. prioriteringer mellom tjenestene.

Netto driftsutgifter (kroner pr. innbygger - nominelle tall - justert for utgiftsbehov)	2020	2021	2022	2023	K-gr. 1 2023	Agder 2023
Barnehage	8 532	8 734	9 073	9 797	9 550	8 960
Grunnskole	13 521	14 501	15 363	16 540	17 691	16 980
Kommunehelse	3 175	3 537	3 552	4 135	4 377	4 466
Pleie- og omsorg	21 746	24 241	26 018	31 004	25 456	25 866
Sosialtjeneste	2 317	2 352	3 265	4 311	5 462	5 180
Barnevern	1 323	1 363	1 762	1 967	3 094	2 477
Administrasjon, politisk styring og fellesutgifter	3 539	4 394	4 610	5 373	6 481	5 875
Netto driftsutgifter (kroner pr. bruker - justert for utgiftsbehov)						
Barnehage pr. innbygger 1-5 år	169 062	192 415	203 036	227 353	221 192	209 893
Grunnskole - undervisning (6-15 år)	89 778	101 375	105 529	118 773	119 320	116 672
Grunnskole - undervisning, SFO, lokaler og skoleskyss (6-15 år)	109 185	122 179	128 009	144 102	150 598	145 781
Pleie- og omsorg - institusjon pr. innbygger 80+	469 772	528 551	558 407	641 922	538 160	571 558
Pleie- og omsorg - hjemmebaserte tjenester - pr. bruker	271 533	286 552	319 537	355 225	312 158	319 726
Økonomisk sosialhjelp (20-66 år)	856	854	1 550	1 743	2 954	2 502
Barnevern - pr. barn i barnevernet	75 400	84 757	121 500	132 015	208 413	217 252
Korrigerede brutto driftsutgifter (kr. pr. bruker/kommunal plass)						
Institusjon - pr. kommunal plass	1 328 167	1 538 959	1 983 837	2 381 380	1 552 450	1 682 640
Hjemmetjenester - pr. bruker av hjemmetjenester	305 613	318 927	349 536	388 366	339 082	348 807
Antall og andel - noen størrelser						
Helse - legeårsverk pr. 10.000 innbyggere	8,6	8,6	8,4	9,8	10,4	10,7
Helse- og omsorg - antall årsverk pr. 10.000 innbyggere	397,7	398,0	403,3	430,4	346,1	333,3
Kommunale avgifter - (kr. ekskl. mva.)						
Årsgebyr vann	3 076	3 076	3 303	4 000	4 655	3 779
Årsgebyr avløp	3 940	3 940	4 239	6 024	5 668	6 022
Årsgebyr septiktømming	1 291	1 522	1 522	2 131	1 878	1 630
Årsgebyr renovasjon	2 960	2 505	2 605	3 465	3 461	3 374
Årsgebyr feiing	384	392	392	416	515	336
Eiendomsskatt enebolig - 120m ²	3 272	3 444	3 444	3 444		

Kommentar:

Tallene er hentet fra SSB og Framsikt sine utplukk av de samme tallene. Tallene er nominelle, men er justert for forskjellig utgiftsbehov i kommunene, som er anbefalt å gjøre. Utgiftsbehov forsøkes korrigert for forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold.

Tall som gjelder utgifter mellom de forskjellige årene, viser noen tydelige prioriteringer i kommunen.

KOSTRA-analyser - Farsund kommune sammenlignet med andre kommuner

Sammenligning av KOSTRA-tall mellom utplukkede kommuner (som nevnt må alle tall vurderes med forsiktighet):

Netto driftsutgifter (kroner pr. innbygger - nominelle tall - justert for utgiftsbehov)	2022	2023	Lyngdal - 2023	Flekkefjord - 2023	Risør - 2023	Tvedestrand - 2023
Barnehage	9 073	9 797	8 234	9 916	10 296	9 699
Grunnskole	15 363	16 540	16 635	19 400	18 420	18 389
Kommunehelse	3 552	4 135	4 016	4 911	3 842	4 500
Pleie- og omsorg	26 018	31 004	26 962	27 676	27 263	27 398
Sosialtjeneste	3 265	4 311	4 222	6 728	7 191	5 955
Barnevern	1 762	1 967	2 597	2 702	2 819	2 893
Administrasjon, politisk styring og fellesutgifter	4 610	5 373	4 989	5 446	6 637	5 357
Netto driftsutgifter (kroner pr. bruker - justert for utgiftsbehov)						
Barnehage pr. innbygger 1-5 år	203 036	227 353	192 610	214 559	222 279	231 077
Grunnskole - undervisning (6-15 år)	105 529	118 773	116 053	131 492	128 961	124 348
Grunnskole - undervisning, SFO, lokaler og skoleskyss (6-15 år)	128 009	144 102	142 897	163 973	163 792	162 832
Pleie- og omsorg - institusjon pr. innbygger 80+	558 407	641 922	605 497	587 655	569 984	686 847
Pleie- og omsorg - hjemmebaserte tjenester - pr. bruker	319 537	355 225	356 027	332 355	332 323	324 347
Økonomisk sosialhjelp (20-66 år)	1 550	1 743	1 215	3 147	3 284	3 588
Barnevern - pr. barn i barnevernet	121 500	132 015	180 029	276 119	157 649	167 629
Korrigerede brutto driftsutgifter (kr. pr. bruker/kommunal plass)						
Institusjon - pr. kommunal plass	1 983 837	2 381 380	1 759 107	1 804 888	1 414 649	1 662 640
Hjemmetjenester - pr. mottaker av hjemmetjenester	349 536	388 366	425 760	419 467	357 497	387 906
Antall og andel - noen størrelser						
Helse - legeårsverk pr. 10.000 innbyggere	8,4	9,8	12,0	12,4	8,8	9,6
Helse- og omsorg - antall årsverk pr. 10.000 innbyggere	403,3	430,4	354,8	461,5	434,9	410,7
Kommunale avgifter - (kr. ekskl. mva.)						
Årsgebyr vann	3 303	4 000	3 566	2 141	2 735	3 920
Årsgebyr avløp	4 239	6 024	4 422	4 363	4 610	5 040
Årsgebyr septiktømming	1 522	2 131	2 236	1 163	1 200	1 200
Årsgebyr renovasjon	2 605	3 465	3 300	3 162	3 465	3 480
Årsgebyr feiing	392	416	347	490	310	270
Eiendomsskatt enebolig - 120m ²	3 444	3 444		3 800	4 704	6 197

Kommentar:

Tallene er hentet fra SSB og Framsikt sine utplukk av de samme tallene. Tallene er nominelle, men er justert for forskjellig utgiftsbehov i kommunene, som er anbefalt å gjøre. Utgiftsbehov forsøkes korrigerert for forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold.

Det er noen tydelige forskjeller mellom sammenligningskommunene. Disse bør føre til noen ytterligere analyser av vår drift.

Kommunens tjenesteområder

Formannskap

Status økonomi

Beløp i 1000

Enhet	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	bud. 2023	2023		
10-Politisk virksomhet	4 693	5 917	4 709	4 909	-1 008	-20,5 %
12-Næring	3 134	2 671	3 231	2 351	-320	-13,6 %
13-Tilskudd kirke og trossamfunn	7 474	8 129	7 994	7 994	-135	-1,7 %
14-Personal og organisasjon	8 599	8 794	8 543	8 775	-19	-0,2 %
15-Administrativ ledelse	6 994	8 409	6 938	8 553	144	1,7 %
17-Fellestjenster	23 141	25 255	24 264	25 617	362	1,4 %
18-Økonomikontoret	6 857	8 211	7 103	7 279	-932	-12,8 %
Sum	60 893	67 386	62 782	65 478	-1 908	-2,9 %

Kommentar til status økonomi

Sektor 1 - Formannskap - Politisk virksomhet hadde et totalt merforbruk på 1,9 mill. kroner i 2023. Dette tilsvarer 2,9 % av budsjetttramme.

Enhet 10 - politisk virksomhet - hadde et merforbruk på ca. 1,0 mill. kroner. Årsaken er underbudsjettert kostnader ved kommunevalg, samt noen ekstra-kostnader i forbindelse med nytt kommunestyre, politikeropplæring m.m.

Enhet 12 - Næring, turisme og friluft - hadde et mindreforbruk på ca. 320.000 kroner i 2023. Det er noen utfordringer med å få plassere kostnader i samsvar med tenkt aktivitet.

Enhet 18 - Økonomikontoret - hadde et merforbruk på ca. 900.000 kroner. Årsaken skyldtes delvis etterslep fra tidligere år, samt forberedelser til det som skulle bli 2Lister samt planlagt overgang til nytt ERP-system (støttefunksjoner som blir lagt ut i "skyen"). Dette skjer med virkning fra 2025 og vil kreve en del ressurser i løpet av 2024. Disse ressursene har vi.

For hele sektoren er det en del tjenester som gjøres på vegne av andre sektorer. Dette krever normalt en del interne overføringer som er ment å plassere felleskostnader der kostnaden hører hjemme, bl.a. selvkostområdet. De interne overføringene skaper mye internt arbeid og en stor risiko for feil.

Administrasjonen har begynt å analysere disse, særlig ettersom det uansett vil kreve en del endringer med nytt ERP-system

Oppvekst og kultur

Status økonomi

Beløp i 1000

Enhet	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	bud. 2023	2023		
20-Oppvekst Felles	10 217	9 602	11 011	11 069	1 467	13,3 %
21-Barnehager	61 448	65 567	67 851	63 917	-1 650	-2,6 %
22-Farsund Ungdomsskole	21 438	24 205	22 855	23 603	-602	-2,6 %
23-Borhaug skole	15 477	16 138	15 710	16 150	12	0,1 %
24-Vanse skole	28 408	29 888	28 303	29 230	-658	-2,3 %
25-Lista ungdomsskole	25 399	27 931	27 733	29 352	1 421	4,8 %
26-Farsund barneskole	30 795	31 578	30 702	31 001	-577	-1,9 %
27-Voksenopplæringen	2 118	302	1 135	1 439	1 137	79,0 %
28-Kultur og idrett	13 724	14 328	13 805	14 125	-203	-1,4 %
29-PPT Lister Farsund sin andel	3 778	3 899	4 013	4 013	114	2,8 %
50-Borhaug barnehage	11 423	13 106	12 059	12 496	-610	-4,9 %
51-Sunde barnehage	16 309	18 570	15 662	21 292	2 722	12,8 %
Sum	240 535	255 115	250 839	257 687	2 572	1,0 %

Kommentar til status økonomi

Sektoren samlet sett har et mindreforbruk på 2 57 mill. kroner. De fleste av enhetene går omtrent i balanse, til tross for at forutsetninger for budsjettetrammen ofte endres i løpet av et år. I 2023 ble det fra 1. august innført 12-timers gratis SFO for 2. klassinger som resulterte i redusert foreldrebetaling for disse barna, men det ble det ikke justert for i budsjettet i 2023. Vanse skole og Farsund barneskole hadde et merforbruk, mens Borhaug skole leverte likevel et budsjett i balanse. Farsund ungdomsskole hadde merforbruk pga overtidsbruk, mens Lista ungdomsskole hadde et mindreforbruk pga refusjoner. På alternativ opplæringsarena skyldes mindreforbruket at den sist ansatte ikke tiltrådte før 1.1.24.

For lederstillinger i kultur (kultursjef og biblioteksjef) og rådgiverstillinger i oppvekst, var det i lange perioder i 2023 ikke vikar for. Oppvekst felles hadde derfor et stort mindreforbruk. Kultur hadde i sin enhet et merforbruk på tilskudd til lag og foreninger og til aktivitetskortet, så at det totale merforbruket i kultur ikke ble større, skyldtes altså reduserte lønnsutgifter. Sunde barnehage hadde et stort mindreforbruk, men det skyldes en feilbudsjettering våren 2023.

Enhetene med størst negative avvik i forhold til budsjett, er Borhaug barnehage (mye vikarutgifter), og Barnehage felles (økte utgifter til tilskudd til private barnehager og tap av tilskudd utbetalt til Brøvigvgs Minde barnehage på 876 000,-).

Hovedtyngden av avvik i sektoren skyldes at ansatte utsettes for vold, trusler eller trakassering av brukere. Dette er en økende belastning særlig i arbeidsmiljøet i skolen. I 2024 vil ha kompetansehevingstiltak på terapeutisk mestring av vold. I oppfølging av medarbeiderundersøkelser er rolleklarhet et område vi jobber med for å øke mestring og motivasjon. Andre utfordringer er å få redusert behovet for spesialpedagogisk opplæring og få en mer tilpasset og inkluderende praksis i barnehager og skoler. Vi har fokus på tidlig innsats, forebygging og grunnleggende ferdigheter samt ledelse av grupper, klasser og enheter.

Helse og omsorg

Status økonomi

Beløp i 1000

Enhet	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
30-Helse Felles	15 704	20 375	18 645	20 065	-310	-1,5 %
31-NAV-kommune	22 633	32 087	36 408	36 408	4 321	11,9 %
32-Psykisk helse, barne- og ungdomstjenester	25 042	26 374	25 746	26 510	136	0,5 %
33-FOS institusjon og heldøgnsboliger	63 295	75 767	61 309	75 043	-724	-1,0 %
34-Listaheimen	56 513	68 750	52 816	64 030	-4 720	-7,4 %
35-Hjemmetjenester sone Vanse	29 307	30 510	29 795	30 567	57	0,2 %
36-Hjemmetjenester sone Farsund	28 009	30 630	28 480	30 856	226	0,7 %
37-Forebygging og koordinering	27 713	30 039	30 725	31 504	1 465	4,6 %
60-Aktivitet og Mestring	62 058	67 017	62 467	69 867	2 850	4,1 %
62-Lister Barnevern - Farsund sin del	15 750	17 334	17 927	17 927	593	3,3 %
Sum	346 025	398 882	364 318	402 777	3 895	1,0 %

Kommentar til status økonomi

Helse og omsorgssektoren avslutter regnskapsåret 2023 med et mindre forbruk på ca 3,9 mill. Utgangspunktet er revidert budsjettramme på kr 402,7 mill.

Resultat for den enkelte enhet varierer og gjenspeiler det bilde som vi også ser fra tidligere år: Forutsetning for budsjettrammen endres i løpet av året. For enheter med et merforbruk er det økt tjenestebehov og/eller mindre refusjon/inntekter enn forutsatt i vedtatt budsjett. Økning i tjenestebehov har gjennom året ført til behov for økt bemanning som igjen gjenspeiler seg i merforbruk av ekstrahjelp, overtid og vikarbyrå. Dette har særlig gjenspeilt seg i omsorgsboligene ved FOS og Listaheimen.

De enheter som har mindre forbruk skyldes hovedsakelig: vakante stillinger over tid, økte inntekter og refusjoner i form av prosjektmidler og høyere refusjon for ressurskrevende tjenester enn budsjettet. I NAV Lister har det i 2023 vært betydelig mindre behov for inkluderings tilskudd enn det som var lagt inn i opprinnelig budsjett.

Enheterne har arbeidet kontinuerlig med tiltak som reduserer behov for vikarbyrå, overtid og ekstrahjelp. Bruk av vikarbyrå ble redusert fra 14 personer i juli til 1 person fra vikarbyrå pr 31.12 2023.

Helse og omsorgssektoren vil tilstrebe å sikre en grunnbemanning som gir muligheter for at innbyggerne skal kunne bo lengst mulig i eget hjem. Dette med hjelp teknologi som første valg og personell ressurs som supplement til teknologien. Innbyggere med omfattende og sammensatte behov for tjenester forbeholdes omsorgsboligene og institusjonene. Også her er bruk av teknologi som digitalt tilsyn og sensorer første valg. Dette kombinert med kort responstid til personalbase.

Optimal organisering av tjenesten og oppgavene som skal utføres prioriteres. Eksempel organisere en felles natt tjeneste der teknologi er første valg. Et klart mål med tiltakene er å unngå merforbruk og forvalte ressursene på de tidspunkt av døgnet der er størst behov for personal ressurser.

Tiltak for en fremtidig bærekraftig helse og omsorgssektor tar utgangspunkt i vår visjon: Forebygge mer, behandle tidligere og samhandle bedre slik at hver enkelt innbygger skal kunne ivareta sin helse best mulig, utnytte egne ressurser lengst mulig, oppleve mestring, selvstendighet og frihet til å kunne styre livet sitt selv, – også når han eller hun er blitt tjenestemottaker.

Teknisk utvalg

Status økonomi

Beløp i 1000

Enhet	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	bud. 2023	2023		
41-Teknisk drift	8 597	10 331	10 326	10 499	168	1,6 %
42-Teknisk forvaltning	10 258	10 790	10 928	11 114	324	2,9 %
43-Bygg og Eiendom	30 957	35 920	37 135	38 011	2 091	5,5 %
45-Landbruk	2 903	3 319	3 383	3 632	313	8,6 %
Sum	52 715	60 360	61 772	63 256	2 896	4,6 %

Kommentar til status økonomi

Teknisk sektors reviderte budsjett for 2023 var 63,256 mill. kroner. Regnskapet for 2023 ble gjort opp med avrundet 60,36 mill. kroner. Det vil si et mindreforbruk på avrundet 2,896 mill. kroner. Mindreforbruket kommer av at enhetene teknisk forvaltning og landbruk har et mindreforbruk på hhv. 324.253 kroner og 313.285 kroner. Videre har

Teknisk drift har et mindreforbruk på 167.920 kroner.

Mindreforbruket på Bygg og eiendom på avrundet 2,09 mill. kroner kommer i vesentlig grad av langtidssykemeldte hvor det ikke er satt inn vikarer og vakante stillinger på grunn av stillingsskifte på personell til annen enhet i sektoren.

Den midlertidige lavere bemanningen har medført at planlagte drifts- og investeringsprosjekter innen Bygg og eiendom har måtte utsettes en periode og dette har gitt utslag i reduserte/forskyvelese i driftskostnadene.

I 2024 vil sektoren være tilbake til ordinær bemanning og drift.

Sentralt plasserte budsjettposter

Sektor 80 - Sentralt plasserte budsjettposter

Lønnsreserve

Det ble i 2023 i opprinnelig budsjett satt av 17,815 mill. kroner til lønnsoppgjøret i 2023. Dette ble endret i løpet av 2023, mens beregnet ubrukt i 2023 ble brukt som saldering ved budsjettjustering etter 2. tertial 2023.

Fordelte kostnader

Kommunen har en del interne føringer som blir mot-regnet gjennom sektoren. Mange etablerte beregninger ligger bak disse interne overføringene som tar sikte på å få kostnader på rettest mulig funksjon. Årsaken til at vi må korrigere kostnader er at man for enkelhets skyld fører en del kostnader på ett ansvar og en funksjon og ved årets slutt deler disse ut til mer korrekte funksjoner for å gi mer korrekte informasjoner fra KOSTRA. Mange interne overføringer blir budsjettert og sluset gjennom sektoren. Systemet har endret seg gjennom årene og det er en reell risiko for at vi ikke helt har fått med oss alle endringer, selv om det neppe har skapt særlige kritiske situasjoner og feilrapporteringer.

I løpet av 2024 kommer disse beregningene til å bli gjennomgått og systematisert av administrasjonen sammen med de andre sektorene.

Pensjon

I sentralt plasserte budsjettposter inkluderes pensjonsposteringer som ikke bør påvirke enhetenes budsjett.

Utgangspunktet er at beregnet, ordinær pensjon blir ført på de enkelte ansvar og funksjoner. Pensjonskostnader varierer gjennom årene som følge av:

- Reguleringspremie som følge av lønnsoppgjør i kommunesektoren
- Premieavvik, som også har sammenheng med lønnsoppgjør samt andre forhold
- Bruk av premiefond

Dersom disse ekstraordinære postene ble ført på den enkelte sektor og enhet ville vi få store avvik mellom år og mellom kommuner som ikke skyldtes endring i aktivitet, men kun forhold på utsiden av kommunen.

Interkommunale samarbeid og selvkostområder

Kommentar til status økonomi

Det er ingen kommunale foretak i Farsund (KF) som avlegger særregnskap.

Farsund kommune er vertskommune for Lister PPT og Lister barnevern.

Nedenfor følger oversikt over kommunal virksomhet som er lagt til andre rettssubjekter som IKS og AS eller ivaretas av andre kommuner gjennom vertskommunesamarbeid.

Navn	Type virksomhet	Type enhet	Vertskommune
Renovasjonsselskapet for Farsund og Lyngdal AS	Avfall	AS	
Brannvesenet Sør IKS	Brannvesen	IKS	
Q43 – Q Fire Tre AS	Arbeidsmarkedsbedrift	AS	
Amento AS	Attføringsbedrift	AS	
KomRev Sør IKS	Revisjonstjenester	IKS	
Agder sekretariat	Sekretariat kommunens kontrollutvalg	Interkommunalt samarbeid	Kvinesdal
Vest-Agder-museet IKS	Museum	IKS	
Lister Friluftsråd	Friluftsoppgaver	Kommunalt oppgavefelleskap	
IKAVA IKS	Arkivsamarbeid	IKS	
DDV	IKT-drift og brukerstøtte	IKS	
Offentlig fellesinnkjøp på Agder (OFA)	Felles innkjøpstjenester	Interkommunalt samarbeid	
Lista Fyr AS	Drift historiske steder og bygninger og lignende severdigheter	AS	
NAV Lister	Sosialtjenester	Interkommunalt samarbeid	Kvinesdal

Lister Barnevern

Lister barnevern (LBV) ble etablert i 2010 som et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Farsund, Flekkefjord, Kvinesdal, Sirdal og Lyngdal. Farsund er vertskommune, og kontorlokaler er i Farsund. Tjenesten ble utvidet med Hægebostad og Audnedal 01.06.2018.

Tjenesten har et innbyggertall i overkant av 38.000 og i underkant av 43 årsverk fordelt på 47 ansatte.

Formålet med etableringen var å:

- Skape en god barneverntjeneste som gir samme kvalitet til alle innbyggere i regionen
- Etablere et større og mer robust fagmiljø
- Bidra til å styrke den totale kompetansen
- Sikre habilitet og rettsikkerhet
- Være en åpen, tilgjengelig og stabil tjeneste

Vi jobber kontinuerlig for å bli en enda bedre tjeneste.

Ifbm barnevernsreformen, også omtalt som oppvekstreform, deltar vi aktivt i LVA (læringsnettverk vest i Agder) med tjenesteutvikling i tråd med reformens intensjoner på barnevernsområdet. I Lister jobbes det godt med oppvekstreformen via eget prosjekt, men jeg vurderer at Lister fortsatt mangler treffende tiltak til barn og unge (og deres foresatte) som har psykiske helseutfordringer. Det samme gjelder ifht barn og unge med en begynnende rusproblematikk og støtte til deres foresatte.

Lister PPT

Økonomistatus 2023 landet ut med et overforbruk i Lister PPT på kr 507.110 og et mindreforbruk i Lister Logopedtjeneste på kr 80.111,08. Det har og vil stadig være utfordrende å treffe på lønnsbudsjetteringen, ettersom rådgiverstillingen har et stort lønsspenn avhengig av formalkompetanse, samt at det ikke er definerte lønnstrinn for ansiennitet. Ved årsskifte 2023/24 samlokaliseres også tjenesten til Torvet 3 i vertskommunen; her følger ikke budsjetterte og til dels uforutsette utgifter tilknyttet klargjøring av bygg. For 2024 vil det være en utfordring at budsjett måtte baseres på ukjente utslag ved reduksjon fra 6 til 5 deltakerkommuner; bla reduserte stordriftsfordeler.

Havnevesenet

Drift og forvaltning av Farsunds storhavn ble fra 2022 ivarettatt av selskapet Listerhavnene IKS. Selskapets regnskap for 2023 viser et resultatet av havnedriften for Farsunds andel som er 4,96 mill. bedre enn budsjettet. I regnskapet til Listerhavnene IKS for 2023 er det avsatt kr. 5,96 mill. til bundet havnefond for overføring til Farsund kommune i 2024. Til orientering har representantskapet i Listerhavnene IKS regnskapet til behandling 15.mai 2024. Fra tidligere år er 18,6 mill. avsatt bundet fond til havneformål i Farsund .